

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 19. — ŠTEV. 19.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 24, 1922. — PONDELJEK, 24. JANUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

KONKLAVE SE BO S ESTAL 1. FEBRUARJA

KONKLAVE, KI BO IZVOLIL NASLEDNIKA ZAMRLEGA PAPA BENEDIKTA, SE BO S ESTAL 1. FEBRUARJA. — TRUPLO NA ODRU V KATEDRALI SV. PETRA. — VELIKANSKE LJUDSKE MNOŽICE OB MRTV AŠKEM ODRU. — KAKO VOLIJO PAPEŽA.

Rim, Italija, 23. januarja. — Sestanek svetega kolegija v konklavu, da izvoli naslednika za zamrli papež Benedikt, bo odprt dan 1. a 2. februarja. Tako se je ugotovilo danes.

V baziliki svetega Petra, zgodovinski cerkvi katoliške vere, je ležalo danes truplo papeža Benedikta XV. in nepregledne ljudske množice so se vrstile mimo katedrala.

Zgodaj zjutraj so odnesli vse, kar je ostalo umrlega od pokojnega papeža, katerega smrt v nedeljo zjutraj je povzročila globoko žalovanje v celem katoliškem svetu, v Sikstinski kapeli iz prestolne dvorane Vatikana, kamor se je položilo njegovo truplo v nedeljo zjutraj, kmalu po smrti.

Nato ob trideset na deset, so slovesno odnesli truplo v katedralo svetega Petra v spremstvu slovesnega sprejema kardinalov, duhovnikov, zastopnikov diplomatičnega zbora ter drugih dostojanstvenikov Vatikana ter postavili tam na katedrali.

Rimska javnost je bila obveščena, da bo priprava v katedralo do enajstih in nepregledne množice so pričele takoj vrti v veliki poslopje ter se vrtiti ob odru zamrlega papeža.

Truplo je oblečeno v belo, s ščeto in kasubulo, prepleteno z zlatom. Glava, ki nosi papeško mitro, počiva na blazini iz rdečega in zlatega žamet. Roki, oblečeni v pontifikalne rokavice, iz rdečih svile, ter držita rožnate, sta sklenjeni na prsih.

Ko so slovesno prinesli truplo v katedralo, so ga nosili na nosilnicah, ki je počivala na ramenih nosilcev, oblečenih v srednjeveške uniforme. Spreved je otvoril odtok vatikanske straže v sijajnih uniformah ter s potegnjenimi meči.

Na deseti dan po smrti papeža se zbere kardinalski kolegij k zaključni seji v Vatikanu, da izvoli naslednika. Dve tretjini glasov sta potrebni za izvolitev. Otvorjenje kardinalskega konklava se izvrši na dan po devetih dneh po pogrebnih slavnostih.

Nikake postave ni, da bi ne mogel biti izvoljen tudi laik, čeprav bi bil oženjen. Navada pa je, da mora biti oni, ki je izvoljen, član kardinalskega kolegija. Tradicija zahteva nadalje, da je treba vzeti kandidata iz vrst italijanskih kardinalov. Že 387 let ni bilo nobene izjeme od tega pravila.

Naslednik Benedikta bo 261. papež ali 260. naslednik svetega Petra.

Kardinal Dela Chiesa, ki je bil leta 114 izvoljen papežem je bil soglasno s cerkvenimi tabelami 265. papež, a tekoma zadnje generacije je bilo določeno, da se ne sme šteti šest takozvanih papežev, ker se je dvomilo o njih nasledstveni pravici.

Noben papež ne more izbrati svojega naslednika. Živi papež pa ima z imenovanjem kardinalov seveda velik vpliv na kardinalski kolegij.

Sklicanje kolegija je stvar državne tajnice, ki je sedaj kardinal Gasparri. Vedno se je strogo pazilo na to, da niso bili kardinali izpostavljeni vplivom od zunaj. Vsak kardinal vzame s seboj v kolegij enega kaplana. Navada je, da postanejo ti kaplani pozneje Monsignori. Kardinali nimajo popolnoma nič stikov z

zunanjim svetom, dokler ne izvolijo novega papeža. Zastranjeni so približno tako kot kaka porota. Kardinali se zberejo za konklave v Sikstinski kapeli. Najstarejši med njimi čita mašo in nato se podajo v sprevedu v oni del Vatikana, ki je določen za volitev.

Velika dvorana je tako razdeljena s stenami da nastanejo majhne celice. Večkrat na dan, ob gotovih urah pridejo kardinali skupaj k glasovanju. Ob drugem času pa molijo. Glasovanje se vrši v Sikstinski kapeli in nad stolom vsakega kardinala se nahaja baldahin.

Po izvolitvi vprašajo izvoljenega, če sprejme. Če pravi, da sprejme, ga vprašajo, pod katerim imenom hoče biti znan, prav kot je tudi Peter izpremenil svoje ime.

Nato pusti cerimonijski mojster sneti baldahine z vseh stolov z izjemo stola kardinala, ki je bil izvoljen papežem. Novega papeža odvedejo nato v sosednjo sobo, kjer ga oblečejo v belo obleko.

Vlada različnih držav se ne more več vmešavati v izvolitev papeža. Pij X. je namreč izdal leta 1904 bula, s katero se je odstranilo veto, pravico, katero je imela dotedaj avstrijska vlada ter zapretil z ekskomuniciranjem vsakemu kardinalu, ki bi poskušal v konklavu uplavati na izid volitev.

Ko je izšel oficijelni katoliški almanah za leto 1921, je bilo v celnem letu šestdeset kardinalov. Medtem pa je kardinal Gibbons umrl in kardinalom je bil imenovan Dougherty. Gotovo je, da je nekaj kardinalov preslabih in prestarih, da bi mogli prisostvovati konklavu.

REŽIM TAKAHAŠI-JA BO NAJBOLJ STALEN.

Tokio, Japonska, 23. januarja. Ministrski predsednik Takahashi, dobro utrjen vsled podpore Seikunkaj stranke, katere voditelj je, račelaže kot kažejo vsa znamenja, stalni vladi. Čeprav bo opozicijska stranka vpriporila svoje napade v poslanski zbornici, se vendar domneva, da so njegovi pristadi dosti močni, da preprečijo njegovo strmoglavljenje.

Tekom zasedanja parlamenta bo seveda prišlo do velikih govorniških bitk, tekoma katerih bodo skušali člani opozicije dobiti narod na svojo stran.

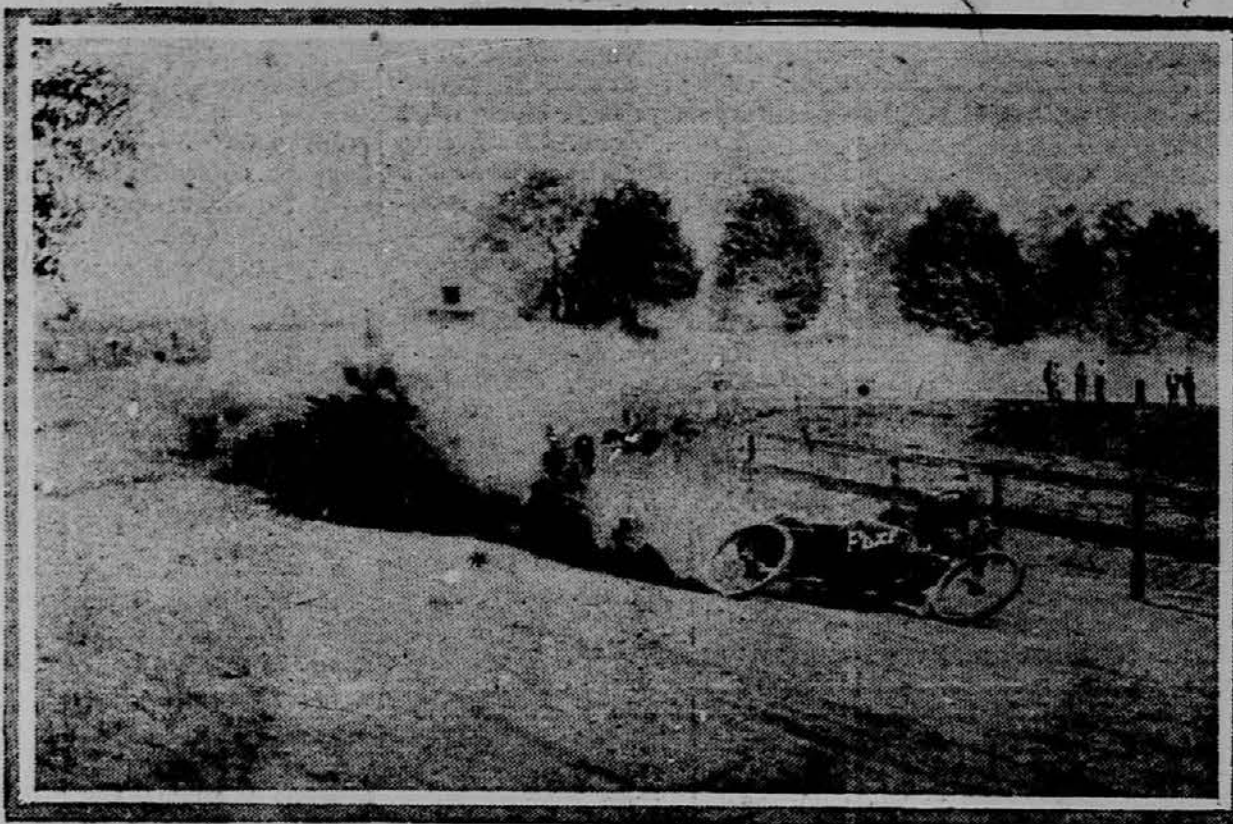
Splodna volina pravica bo najbrž ena glavnih točk napada. Gosposka zbornica pa bo seveda nasprotovala vsakemu razširjenju volilne pravice. Delavski položaj, socialne razmere, dovolila za arnada in mornarico, vse to predstavlja stvari, katere se bo izpostavilo hudi kritiki.

Kdor namerava v kratkem vrniti se v domovino, ter ob tej priliki videti lepe kraje ob Atlantskem in Sredozemskem morju, mu priporočamo, da potuje z brzo parnikom Cunard proge

"CARMANIA".

Odpluje kot izletni parnik 11 februarja na Reko. Med vožnje bo vstavljal v najlepših mestih. Vsi potniki tretjega razreda bodo nastanjeni v kabinah. Cena do Reke \$105.00 ter \$5.00 vojnega davka.

Frank Baker State Bank.

Pred kratkim so se vršile v bližini New Yorku tekme z motornimi kolesi. Slika nam kaže prizor, ko je dirkas na ovinku zavil ter tvegaj pri tem svoje življenje.

MAJNARJI SO BAJE OPLENILI SKLADIŠČA

Nezaposleni majnerji, katerim so odpovedali kredit, so vpriporili velike izgrede.

Sydney, N. S., 23. januarja. — Izgredniki so tekoma preteklih noči napadli lastnino Dominion Coal Company v New Aberdeen, v bližini Glace zaliva ter oplenili več skladišč. Oddanih je bilo več streliv in vlada je velika zmešnjava.

Glasi se, da so se pričeli nemiri v soboto, ko je nekako 150 mož stopilo v kooperativno prodajalno Dominion kompanije, katere predlog za skrajšanje delavskih plač pričenši z dnem 1. januarja, je imel za posledico uveljavljanje ustavne prepovedi v prilog mozem. Izza onega časa so se vršila pogajanja, da se prepreči resno prekinjenje obratovanje v premogovnikih Nova Škocije.

Pustivši večino mož v prodajalni je delegacija premogarjev poskusa upravitelja v njegovem uradu v prvem nadstropju ter ga vprašala glede pogojev, pod katerimi bi se dovolilo nezaposlenim premogarjem kredit. Upravitelj je nato odgovoril, da presega vprašanje dovoljevanja kreditov njegovo jurisdikcijo, nakar se je delegacija vrnila v prodajalne prostore spodaj.

Ko so žuli poročilo, je nekdo baje zaklical:

— Well boys, help yourselves. Takoj nato se je pričel naval na komisarski departament.

Zvečer je bil vpriporjen nadaljni napad. Poslopje je bilo deloma uničeno in šest stražnikov ranjenih tekoma spopada, ki se je završil pred plenjenjem. Ko so ljudje odšli, se je dogladno, da je izginilo blaga v vrednosti osem tisoč dolarjev in pol.

OBRAVNAVA PROTI FATTY ARBUCKLU.

San Francisco, Cal., 23. jan. — Nadaljnje pojasnilo odtisov prvostov na vratih sobe, katere je imel Arbuckle v hotelu St. Francis je prišlo danes na vrsto v obravnavi proti Roscoe Arbucklu, ki je obtožen uboja v zvezi s smrtjo igralke Virginije Rappe.

A. Heinrichs, profesor kriminologije na californijskem vseučilišču, je zaključil svoje pričevanje, ki se je pričelo v soboto in s tem je zadeva končana od strani državnega pravdnštva.

Pravdnštvo trdi, da so odtisi prvostov oni Arbuckla in Rappe tekoma boja, ki se je vnel, ko se je deklina branila pred vsiljivostjo debelega igralca.

PARIZ JE PROTI LLOYD GEORGE-U

Fariško časopisje je sprejelo njegov govor z ostrimi opazkami, ki kažejo razpoloženje javnosti.

Pariz, Francija, 23. januarja. Kot se glasi tukaj, je ministrski predsednik Poincaré izgovoril najmanj tri poslanice glede višjih vprašanj, katere bo izročil angleški vladi francoski poslanik v Londonu. To bi vsled tega pomenjalo povratek Poincaréja k stari diplomatični običajem.

Kot se izjavlja, se tičejo poslanice angleško-francoskega pakta. Angora pogodbe ter statusa Tangerja. Medtem pa napreduje delo glede stalstva zaveznikov na prama Nemčiji. Zunanji urad pa se peča zankrat s proučevanjem reparacijskih problemov.

Konverzacije, katere se je vodilo med francosko in angleško vlado glede vprašanj bližnjega iztoka, so dovedle do odločitve, da se bo vršila konferenca zunanjih ministrov Anglije, Francije in Italije in sicer čimprej mogoče.

Tukajšnji večerni listi kritizirajo s ostrim sarkazmom govor, katerega je imel večer angleški ministrski predsednik na narodni konferenci liberalcev v Londonu in nekateri vodilni člankarji hočejo videti v tem kritiko politike novega francoskega ministrskega predsednika.

Auguste Gauvin, urednik lista Journal des Debats je naperil celo kolono epigramatičnih pšic na Lloyd George-a, katerega govor glede zunanje politike je označil kot "mojstrsko delo iluzij".

Temps piše:

Anglija bi morala osem dni preje izjaviti, da se hoče vdeležiti vojne, če bi se hotelo preprečiti vojno v argustu leta 1914. — List spominja Angleža na to, kaj je treba, da se uredi mir in to obstoji v preprečenju spora med zavezniki, dočim se je večer Lloyd George poslužil besed, ki se direktno obračajo proti sedanjim francoski vladi.

ELIZABETH PARALIZIRAL PROMET V MICHIGANU.

Sault Ste. Marie, Mich., 23. januarja. — Promet v gorenjem delu polotoka je bil dejanski prekinjen tekoma preteklih noči vsled razjuhčega blizarda, kar jih je bilo zaznamovati v tej seziji. Močan veter je v teku zadnjih 24 ur znesel sneg globoko na železniške tračnice in nobene pošte se ni dobilo v tem delu od četrtka naprej.

AVSTRIJA IMA PREVEČ IZOBRAŽENCEV

V Avstriji je preveč ljudi, ki znajo delati z možgani in premalo takih, ki znajo delati z rokami.

Dunaj, Avstrija, 23. januarja. Nova Avstrija, katere prebivalstvo znaša le malo več kot šest milijonov, ima preveliko armado takozvanih "intelektualnih delavcev" ali "inteligentnih profesionalcev" kot jih imenujejo. Število delavcev z rokami, je treba vsled tega v veliki meri pomnožiti, če se hoče dobiti zdravo razmerje. Neznansko slabi položaj intelektualnih delavcev tudi ne stavlja več znanstvenih študijev v tako zapeljivo in mikavno luč kot v preteklosti in mladi ljudje se vsled tega lotijo bolj praktičnih profesij. Gimnazije postajajo prazne in številne razrede je bilo treba vsled tega odpraviti.

Na drugi strani pa so postale strokovne šole prenapolnjene in število njih učencev se je pomnožilo za eno petino. Šole za izlovanje na debelo naraščajo hitreje kot na druge. Urarji, optiki in juvelirji imajo sedaj več učencev kot kdaj poprej, a v tem jih celo prekašajo šole za rezanje in izdelovanje oblek.

Radi visokih plač se dečki radi uče krojaške in čevljarke obrti in tudi brivska obrt izvaja svojo privlačno silo. Pekli pa so ostali žalostno zanemarjeni. Leta 1827 so imeli na tsoce učencev ali vajencev, a danes jih imajo le še 35, kajti Dunajčani si ne morejo več privoščiti tako velikih množin žemelj in peciva ko v prejšnjih časih.

Grajenje hiš je zanemarjeno in to kljub pomanjkanju stanovanj in sicer radigeja, ker je gradilni material strašno drag. Izdelovalci rokavice nimajo več kot šestdeset učencev v tem mestu, kajti rokavice so postale luksus, katerega si ne more vsakdo privoščiti. Število tiskarjev se je v zadnjem času skrčilo na polovico.

VSI IRLI SE SEDAJ RAZUMEJO

Dublin, Irsko, 23. januarja. — Izgledi, da se bo Ulster pridružil novi prosti irski državi, so najboljši. To domnevanje potrjuje tudi dogovor, ki je bil sklenjen med Michael Collinsom ter ulsterskim ministrskim predsednikom Craigom glede bojkota ter meja med severno in južno Irsko.

Razventega pa se je objavilo, da ne namerava de Valera aktivno nasprotovati novi irski vladi in vsa znamenja kažejo vsled tega, da se bo zeleni otok kmalu vendar enkrat pomiril.

ARMADA JE BILA TRUDNA - PRAVI GENERAL

NOVA RAZKRITJA GLEDE POLOMA NA ZAPADNI FRONTI LETA 1918. — ZANIMIVA IZJAVA GENERALA HEYES. — ARMADA JE BILA PRIPRAVLJENA REDNO ODKORAKATI DOMOV. — REPUBLIKA JE PRESTRAŠILA KAJZERJA.

Berlin, Nemčija, 23. januarja. — Ena najbolj zanesljivih razprav glede vzrokov poloma nemškega vojaškega stroja v jeseni leta 1918, je bila objavljena večeraj v nekem članku v Deutsche Allgemeine Zeitung in sicer izpod peresa generalnega majorja Heyesa. On pravi, da je bil glavni vzrok nemškega poloma odpor nemške armade proti nadaljnemu vojevanju.

Heyes navaja pogovor, katerega je imel s kajzerjem dne 8. novembra 1918 krog poldanske ure. To je bilo dva dni pred sklenitvijo premirja. S tem se tudi zavrača trditve reakcionarcev, ki trdijo, da so se nemške armade bile naprej, da pa so dobile od zadaj sunek z bodalcem vsled izbruha revolucije.

Heyes navaja poročilo, katerega je podal onega dne kajzerju v Spa in sicer v navzočnosti 39 častnikov iz vseh delov bojne fronte. General je rekel kajzerju:

— Armada je vašemu veličanstvu vedno udana, a je trudna ter brezbrizna. Armada zahteva na obeh frontah in doma mir. Armada ne bo korakala proti ljudem doma ali proti boljševikom, tudi če bi jo osebno vodili. Armada zahteva takojšno sklenitev premirja in vsaka ura je važna.

— Armada bo v polnem redu odkorakala domov, kajti še vedno je pod kontrolo svojih poveljnikov. Če pa bi jo vaše veličanstvo

JAPONSKA BO OSTALA V SIBIRIJI.

Washington, D. C., 23. jan. — Soglasno s poročilom iz Tokija je minister za zunanje zadeve, Uči-aa, izjavil, da ne more Japonska za enkrat še umakniti svojih čet iz Sibirije, ker bi bili drugače ogroženi njeni interesi. Šele ko se bo politični položaj utrdil, bo mogla Japonska razmišljati o takem koraku.

Soglasno s tukajšnjim naziranjem pa pomenja ta izjava, da Japonska sploh ne bo šla nikdar več prvostojno iz Sibirije.

to z veseljem kot najbolj primer-Edino. Cesar armada ne bo storila, je nadaljevanje boja, na fronti ali pa doma.

General pravi v nadaljnjem: — Kajzer je nato sklenil ostati pri svojih četah. Edinole pris-Edino. Cesar armada ne bo storila, je nadaljevanje boja, na fronti ali pa doma.

POLJAKI OTVORILI NEMŠKI KORIDOR ZA LETE.

Riga, Letiska, 23. januarja. — Poljske oblasti so zopet otvorile gđanski koridor za Lete, potujoče v zapadne Evrope. Zatvorjenje tega koridorja za Lete, ki so hoteli iti preko njega, da dosepejo v Nemčijo, je zelo vznemirilo letsko-vlado, kajti letski rotniki so se morali poslužiti morske poti, da dosepejo v nemška pristanišča.

GENERAL POPE UMRL.

Boston, Mass., 23. januarja. — Tukaj na svojem domu v Milton je umrl brigadni general Percival Pope. Dosegel je starost eno in osemdeset let.

General Pope je bil sin komodorja Pope ter je služil v mornariškem zboru. Postal je kapitan radi junaštva v noči napada na Fort Sumter.

VENIZELOS NA POTI V FLORIDO.

Panama, 22. januarja. — Prej-Eni grški ministrski predsednik Venizelos je dospel s svojo ženo senkaj ter odpotoval proti Havani in Floridi.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj se bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja za zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$ 1.25	1,000 kron	\$ 4.00
400 kron	\$ 1.65	5,000 kron	\$19.50
500 kron	\$ 2.05	10,000 kron	\$38.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tam nakazovati mesec potom pošte edinole v dinarjih; za vsake štiri krono bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krono ostane torej neizpremenjeno.

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 5.10	1000 lir	\$46.00
300 lir	\$14.70		

Nemška Avstrija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank na Dunaju.

Radi velikanskih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške dolarje. Zavrsko posamezno nakazilo do \$50. računamo po \$1. za večja nakazila po 2 centa od dolarja.

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam poštni denar dosepe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo najugodnejše in varne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se hoče ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK BAKER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
 owned and published by
FRANK SAKSER PUBLISHING COMPANY
 (a corporation)
 FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
 83 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedeli in praznikih.

Če po pošti pošljete 100 kopeckov	Za New York za celo leto	\$7.00
Če po pošti pošljete 50 kopeckov	Za pol leta	\$3.50
Če po pošti pošljete 25 kopeckov	Za tri mesece	\$1.75

GLAS NARODA
 (Voice of the People)
 Published Every Day Except Sundays and Holidays.
 Subscription yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.

Send all orders, notices, or correspondence to the publisher, Frank Sakser, 83 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y. Telephone: Cortlandt 2876.

TRADE UNION COUNCIL
 NEW YORK CITY

AMERIŠKA "CIVILIZACIJA".

Posebni senatni odbor preiskuje svinjarije, ki so se dogajale v ameriški armadi v Franciji. O teh zaslišanjih pa pride le malo stvari v javnost.

Meščansko časopisje noče pitati svojih čitateljev s poročili o nesramnostih in težkih zločinih, delavsko časopisje pa nima toliko denarja, da bi vzdrževalo v zveznem glavnem mestu posebne poročevalce.

Kljub temu pa nudijo kratke novice več kot dovolj materijala, da vsak treznomislec Amerikance odločno nastopi proti ameriškem militarizmu.

Senator iz Georgije je povedal, kako so streljali vojake, ki so pregrešili kako malenkostno stvar, kako so obesili s črnimi maskami vred pokopavali, kako so ljudi pretepali itd.

Poročilo dotičnega senatorja je bilo sicer nekoliko pretirano, toda temelj je bil resničen.

Preiskava je pa tudi dognala, da je bila plemenita navada ameriškega linčanja prenešana v Francijo.

Beli in črni vojaki, ki so sledili klicu domovine, so bili v vedni nevarnosti, da bodo linčani, če so se prekršili zoper disciplino. V koliko se je dosedaj dognalo, so linčali za fronto dvajset ameriških vojakov. To število pa nikakor še ni zaključeno.

Linčani so bili seveda večinoma zamorci. To je dokaz, da tudi bratska borba ni mogla premagati plemenskih predsodkov.

Pretepanje je bilo na dnevnem redu. In vsakdo je bil lahko zadovoljen, če je bil samo tepen.

Huda je bila tudi kazen z vodo. Nesrečneži niso pustili po tri ali štiri dni spati. Kakor hitro je skušal zadremati, so mu pljusnili vedro vode v obraz.

Častniki in podčastniki so se posluževali vseh možnih mučenj, kar jih morejo zamisliti bolni človeški možgani.

Proti vojaškim oblastim je naperjena težka obtožba. Vojaške oblasti priznavajo svoje grehe, toda utemeljujejo jih z izjavo, da je bila na fronti potrebna najstrožja disciplina in da je vsako omalovaževanje predpisov ogrožalo tisočero človeških življenj ter zmago "domovine".

In ta izgovor je isti kot so ga doprinesli nemški militaristi. In podoben zagovor bi doprinesli militaristi vsega sveta.

Nemški militarizem je bil najbolj razvit in vsled tega tudi najbolj brutalen in brezobziren.

Nehote ali hote pa stremi vsaka država pa tem, da bi nemške militariste že vsaj dosegla, če že ne presegla.

"Caporetto".

Sodba Italijana o svoji armadi.

Italijanski publicist Giuseppe Prezzolini je napisal pod tem naslovom zanimivo knjigo. Dotaknil se je vprašanja, ki boli in peče italijansko javnost, ker ve in se zaveda svoje krivde. Prezzolini je namreč spisal knjigo o bitki in porazu pri Kobaridu in ji dal kratak in značilen naslov "Caporetto".

Prezzolini ne opisuje posameznih faz borbe, on ne podaja strokovnjške študije, ne navaja in pojasnjuje napak italijanske strategije, on podaja samo splošno sliko, katere vrhunec tvori poraz pri Kobaridu. — Za njega so najvažnejši vzroki, ki so dovedli do tega poraza in te vzroke išče v italijanski javnosti. Prezzolini in o čista taktičnemu generalizmu Cadorna, ki je moral plačati svoje grehe, a še v večji meri grehe drugih, da je zakrivil strašni poraz, ampak hoče dokazati, da je poraz zakrivila mentaliteta italijanskega naroda, njegovo razpoloženje pred vojno in za časa vojne.

Kobaridski poraz je zanimiv; ne zato, ker ga je povzročila pogrešna dispozicija ali taktika stratega; katastrofa ni bila posledica izdajstva, inferiornosti orožja in ljudi; kobaridska katastrofa je naravna posledica moralnega razkroja, ki se je pojavil v italijanski vojski že prve dni vojne, ki je pa dosegel svoj vrhunec pri Kobaridu, kjer je na enem najporaznejših in najvažnejših odsekih izgubila italijanska armada v par dnevih skoro dve tretjini svojega efektivnega stanja, ves vojaški material in vse postojanke, ki jih je zavzela italijanska vojska v dveh in pol letih.

Kobaridsko katastrofo pojasnjuje Prezzolini povsem logično: Ko je stopila Italija spomladi (23. maja) leta 1915. v vojno, je bila italijanska vojska nepravilna; ni bila niti oborožena, niti obučena tako, kakor bi morala biti, saj je svetovna vojna trajala že devet mesecev in Italija je imela dosti vzgledov. Oficirji so bili nesposobni in prve italijanske čete, ki so izvršile napade, so stale takorekoč goloroke pred žičnimi ograjami, pred popolno vojno tehniko sovražnika. Višji oficirji se niso bavili s problemi vojskovanja. Iz varne oddaljenosti so dirigirali italijansko vojsko k napadu na dobro opremljenega so-

vražnika. Vojska je šla v masah in v masah padala. Posledice te taktike so se kmalu pokazale; nezaupanje v sistem, v vodstvo in v tehniko. Zato je opaziti že konec leta 1915. v italijanski vojski prve nevarne simptome splošne demoralizacije.

Razen bistvenih organizacijskih napak je pokazalo vodstvo italijanske vojske svojo nesposobnost v tem, da ni imelo nobene strategične koncepcije. Italijanske ofenzive niso bile izvedene na splošnem obsegu, one so le posamezno izpadle brez velikega končnega cilja. A še uspehov teh poedinčnih ofenziv ni znalo izkoristiti armadno vodstvo, ker ni znalo izrabiti dobljenih lokalnih uspehov s paralelnimi vojaškimi akcijami na vsej fronti. Ofenzive so bile pogoste, toda vedno omejene na poedine sektorje, brez medsebojne zveze, brez ozira na splošno položaj.

Italijanska komanda je zagrešila tudi to bistveno napako, da je zanemarjala moralno stran s tem, da ni pojasnjevala armadi pomena vojne in da je vplivala slabo na maso z nepravilnimi odlukovanji in priznanji. Nevzdržno je bilo dalje razmerje med rezervami in aktivnimi oficirji, a oboji so bili nesposobni in popolnoma nepoučeni o novi tehniki, o novih izkušnjah vojne. Italijanski oficirji ne čuti v sebi dolžnosti in odgovornosti, ker izhaja iz one italijanske buržoazije, ki tudi ne pozna teh čutov. Zato si Italija ni znala ustvariti v petdesetih letih dobre oficerške zbornice in vojaške tradicije.

Kar velja za oficirje, se more trdit tudi o moštvi. Italijan ni vojak, ker ne more biti, ker nima vojaške tradicije. Italija ni vodila nikdar prave vojne, ujedinenje Italije je nekdo in to upravičeno označil kot glavni loterijski dobiček. Ekspedicije v Abesiniji in Siriji so dokazale, da manjka Italijanom vojaškega duha. Italijan nima in ne pozna vojaške discipline, še več, on ne pozna niti državljanske discipline, ki bi se morala, kot se je to zgodilo na Angleskem, spremeniti v vojaško. Kakor je oficir slika italijanske buržoazije, tako je vojak slika svojega naroda, a oboje se medsebojno ne razlikujeta mnogo. Italijanski vojak radi pomanjkanja spoštovanja do vojaških in državljanjskih dolžnosti ni patriotičen, domovinska ljubezen mu je neznan čut, ne pozna discipline, niti dolžnosti. Edino, kar ima, je to, da je potrpečljiv, česar pa vodstvo v od-

ločilnih momentih ni znalo izraziti.

Oficirji niso znali postopati z moštvom. Posledice tega so bile insubordinacije, dezertacije, pobune. Slabe oddelke so držali v ozadju, dobre so pošiljali v borbo na klavnicu. Zato je prevladalo mnenje, da kdor hoče odnesti živo glavo, ne sme biti dober vojak.

Korupcija na fronti in v notranjosti je vzrok, da sta bila vojska in narod brez vsake discipline, ker se je uveljavilo načelo, da je disciplina samo pravo višjega stanja in stališča, a ne obenem dolžnost do podrejenih. Narod je postal vsled pomanjkanja pravice nezaupljiv, kar se je videlo takoj, ko je začela vojna. Lažnjivi italijanski demokratizem buržoazije je govoril samo o politični svobodi, ki si jo je razlagal demagoško, kar je imelo za posledico dejstvo, da se nikjer ni razpaslo špijonstvo v taki meri kot v Italiji.

Za vsak poraz so iskali krivce. Obdolžili so papeža, socialiste in vse mogoče, a kriv je bil ves narod, ki se je dal zapeljati demagoškimi frazami o svobodi. V Italiji so bili za časa vojne v najusodnejših fazah kraji, ki so oskrbovali sovražnikove podmornice in vršili najboljše špijonstvo.

Tako se je v Italiji pripravljala revolucija v narodu in v vojski. Življenje je bilo nekako umetno in naravno, laž je zmagovala posev, prikrivanje resnice je bila dnevna hrana vse javnosti. Nikdo ni posegel v bistvo stvari. Kdor se je zanimal za vojno, je z donkihotsko gesto trdil, da je Italija v vojni na prvem mestu, da je italijanska fronta center vojne.

Zato je moral priti Kobarid. Morala je priti vojaška katastrofa, a ta katastrofa ni bila niti revolucija, niti pobuna, ta katastrofa je bila čisto navaden strajk celotne druge italijanske armade, ki je štela 700.000 mož.

Kobaridski poraz je bil za Italijo najboljša sola, ker je dokazal vse napake njene vojaške in civilne uprave, ki je povzročila, da je Italija vodila dolgo časa dvoletno politiko; ko je pa njena vojska pobegnila z bojišča, je morala prositi tujce, da ji branijo hišo in prag.

Tako razlaga italijanski publicist Prezzolini kobaridsko katastrofo in obljublja, da bo kot nadaljevanje napisal delo o Vittoriju Venetu, ki ne pomeni za avtorja nobene zmagave, ampak samo posledico zločina v zaledju avstrijske vojske.

Iz Slovenije.**Razid društva.**

Podružnica Maribor I "Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo" se je pred kratkim prostovoljno razšla.

Skaličsky kr. kmetijski svetnik.

Izvrstni vinogradniški strokovnjak Bogoslav Skaličsky, višji viharški nadzornik v Novem mestu, je pomaknjen v VI. činovni razred ter istočasno imenovan za kr. kmetijskega svetnika.

Osumljen umora svojega dekleta.

Te dni je italijansko orožništvo izročilo jugoslovanskim oblastim Francea Kunstlja, ki je osumljen, da je pred več meseci zastrupil svoje deklet v Savljah, nakar je pobegnil v zasedeno ozemlje in bil končno aretiran v Gorici. Sedaj se nahaja v zaporih ljubljanskega deželnega sodišča.

Iz celjske policijske kronike.

Delavec Ivan Sidler iz Ilirastnika je vdril v stanovanje Ivana Dolganovič in mu pokradel za 450 kron živil.

Zaradi poverbe je bil aretiran Stanko Ž., zasebni uradnik. Poveril je svojemu delodajalcu 16.383 kron in denar porabil zase.

Aretacija tatu.

V Mariboru je bil aretiran 36-letni Ivan Grošelj iz Ptujске gore, ker je carskemu revizorju Milanu Sosiču ukradel iz stanovanja za 2000 kron perila.

Smrtna kosa.

Na Malih Rodnah je umrl po šestih in bivši 30letni župan občine Sv. Mohor Martin Debelak v starosti 81 let po daljši mučni bolezni. Pokojnik je oče poštnega direktorja dr. Debelaka.

V Gradcu je umrla Josipina Selak, vdova po bivšem mesarju v

Celju, stara 54 let. Truplo so prepeljali v Celje in je pokopali na okoliškem pokopališču.

Umrli so v Ljubljani:

Neža Kenla, mizarjeva žena, 70 let.

Marija Gof, zasebnica, 68 let.

Alojzija Prestav, posestnikova hči, 30 let.

Alojziji Jerele, dninar, 28 let.

Marija Semič, delavka, 20 let.

Alojziji Vinšek, delavec sin, 2 in pol leta.

Stanislava Novak-Nachtigal, rejenka, 7 mesecev.

Ivan Ešbnikar, izvoščekov sinček, 20 mesecev.

Zapeljivo zlato.

Delavec južne železnice Franc Pšela je našel na umivalniku brzovalca Beograd-Praga grudo zlata, ki je tehtala 22 dekagramov in katero je skoraj gotovo pozabil v vlak kak tihotapec. Pšela si je prisvojil zlato ter ga skušal spraviti v denar s pomočjo svojega znanca Josipa Fiedlerja. Zlatarju Ilgerju v Mariboru, kateremu sta ponudila zlato, se je zdelo kupčija sumljiva in je poklical policijo. Pšela in Fiedler sta bila aretirana in izročena sodišču.

Nova čudna bolezen

se je pojavila v Trbovljah. Oslabi očne nerve, tako da bolnik 3—4 dni ne vidi ničesar, potem pa spet ozdravi. Kjer se pojavi ta bolezen, v tej hiši jo vsakdo dobi.

Italijanski parlament proti vzpostavitvi odnošajev z Rusijo.

V italijanski zbornici je bila po dolgi razpravi odklonjena resolucija republikanskega poslanca — Chiese za vzpostavitev odnošajev z Rusijo.

Peter Zgaga

Jako zanimiv kotiček v vsakem listu je takozvana "Listnica uredništva". Iz nje je jasno razvidno, kako ga rojaki lomijo in kako ga sempatno polomi urednik.

Tudi jaz sem sklenil od časa do časa objaviti svojo listnico. Vse, kar sem dosedaj zbral v nji, podajam v naslednjem:

B. C. — Vaša pesmica je kaj zanimiva in dovršena. France Preseren jo je zložil pred osemdesetimi leti.

Joško Ovez. — Z velikim trudom ste napisali životopis Antona Pavloviča Čehova. Urednik ga razbriže ne bo objavil. Če bi Anton Pavlovič Čehov napisal životopis Joška Ovna, bi bil najbrže objavljen.

D. E. — Ne, jugoslovanska krona ni stabilna. Če bi bila stalna in stabilna, bi ji ne bilo krona ime.

F. J. — Dragi rojak! Med dinarjem in denarjem je precejšen razloček. Veliko dinarjev morate namreč imeti, da imate nekaj denarja. Pozdravi!

I. Ž. — Kalomnovega Žegna nimamo v zalogi. Obrnite se na Skazo. On kupčuje z žegni in podobno robo.

K. L. — Glede dolgotrajnega življenja sta najbolj znani dve bitji na svetu. To sta želva in Lemm.

Želva lahko doseže starost petstotih let. Lemm je pa lahko petsto krat ubit, pa še vedno živi.

M. N. — Med visocanstvom in veličanstvom ni posebne razlike. Gboje pa pnavadi ni niti visoko niti veliko. Posebno kar se lakoga kralja tiče.

A. L. — Glede ribištva mi je tole znano: Newyorški ribič je izmed vseh najboljši. Ta obrt se stoji iz dolge preklje. Na enem koncu je črv, na drugem pa orel, ki ne ve, kako bi s časom gospodaril.

B. M. — Da, tudi v Ameriki je cenzura. Prepovedane so vse anarhistične knjige in "Umno kletarstvo", ki ga je izdala družba svetega Mohorja.

Pittsburgh. — Tiskovne napake nikdar ne napravi urednik, pač pa vedno stavec.

C. L. — Duhovni gospod, ki začneja vsako svoje pripovedovanje z besedami "Ko smo Franceclana služili...", se piše Rev. Smole. Rev. pomeni v tem slučaju revež.

H. M. — Glede vprašanja, če je Michigansko jezero slano ali sladko, ne morem dati odgovora. Ohrnil sem se na stotine celevalandskih rojakov, pa ni mogel nihče natančno povedati.

Socijalist. — Ne, Verderbar ni zastra svoja imena pustil službo pri SNPJ. Posledice se kažejo. Sedaj poslovanje precej po turškem diši.

A. J. — Da, jugoslovanski konzul izdaja pose v vsakem domu na 22. zapadni cesti. Po zaključku zabave so pa fanti in dekličice kar brez posla šli.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898

Inkorporirana l. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Leominster, O.
 Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
 Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
 Blagajnik nezplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MOHOR MLADIČ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 450, Ely, Minn.
 GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
 FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdrževalni odbor:

VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
 PAULINE ERMENG, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
 JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
 ANTON CELARG 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačice se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljate naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 članov ali članicami.

Iz Jugoslavije.**Smrtna kosa.**

V Mödlingu pri Dunaju je v starosti 68 let umrl general v pokoj Mane Budisavljević. Bil je mnogo let profesor matematike na bivši vojaški akademiji v Mödlingu. Pokojnik je spisal več znanstvenih del iz področja matematične znanosti.

V bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu je umrla Kristina Pribičević, mati ministra Svetozarja in poslanec Milana in Valerijana in urednika Adama Pribičevića.

Šole "lahkih jahačev".

Ministrstvo za socialno politiko razglasi, da se ustanove pri drž. živinorejskih zavodih v Jugoslaviji šole "lahkih jahačev", katere šole oskrbujejo gojence, ki so dovršili osnovno šolo in so v starosti med 12. in 16. letom, popolnoma s hrano in perilom ter vojaško obleko (poletno in zimsko) skozi učno dobo dveh let. Gojence poučujejo posebni jahalni učitelji. Po dovršenju dveletni šolski dobi je gojence dolžan ostati še tri leta. Ako pa ima fant veselje do te jahalne službe in ostane sploh zvršen, mu država popolnoma zagotovi njegovo bodočnost. Gojenci dobijo razen popolne oskrbe tudi še denarnih prispevkov za svoje materialne potrebe in to že kar v prvem šolskem letu. Za slučaj bolezni prevzame država zdravljenje in vso oskrbo. Pogoji: 1. Starost od 12. do izpolnjenega 16. leta. 2. Biti morajo dečki zdravi in sposobni za jahalno službo. 3. Dovoliti morajo osnovno (ljudsko) šolo. 4. Njih vedenje mora biti dober. 5. Za vstop je potrebno dovoljenje staršev ali njih namestnikov. Sprejemajo se samo uboge vojne sirote. Pričetek šole bo začetkom avgusta 1922. Objave sprejema Joško Bizjak, predsednik državne zaštite dece in mladine v Celju.

POZDRAV.

Pred odhodom v staro domovino s parnikom "President Wilson", ki odpluje dne 24. januarja, pozdravljam vse svoje prijatelje in znance v Clevelandu, Ohio, posebno pa svojega sina Georga ter Valentina Ribić in Antona Skender. — George Ozanić, na potu v Kuželj.

ADVERTISEMENTS

Rad bi izvedel, kje je moj brat JOHN FATUR, doma iz Bača pri St. Petru na Notranjskem. V Ameriki se nahaja že 15 let. Prosim vse rojake, če ve kdo za njegov naslov, da mi blagovoli naznani, ker mu imam poročiti jako važne stvari iz starega kraja, ali naj se mi pa sam javi. — Math. Fatur, Box 33, Delagua, Colo. (24-25-1)

GROZDJE, BRINJE, FIGE in ČESPLJE.

20 DOKLER TRAJA ZALOGA. PO TEJ CENI: CIPARSKO grozdje, velike jagode, po 15½ centa funt. GRŠKO, malo, jako močno — po 13 centov funt. MUŠKATEL, — po 15 centov funt. BRINJE, vreča 132 funtov \$10.— Dve vreči 264 funtov \$18. FIGE, jako dobre po 11 centov funt, zabol 110 funtov \$12. ČESPLJE, po 10 centov funt, zabol 25 funtov \$2.50. ADRIATIC IMPORTING CO., 606 - 11th Avenue, New York, N. Y.

Zrno do zrna - pogača,**Kamen do kamna - pačica!**

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do daljnega 4% na "special interest account", (posebni obrestni račun). Vloge so zasigurate s najboljšimi bondi. Državno nadzorstvo!

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

FRANK SAKSER STATE BANK
 glavno zastopstvo Jadranske Banke

Po dveh "suhih" letih.

Poroča P. W. Wilson.

Dne 16. januarja sta potekli dve leti, odkar je postal pravomeren osemnajsti amandament k ustavi Združenih držav, s katerim se je prepovedalo izdelovanje, prodajo in razdeljevanje opojnih pijač v pivske vrste. Tako izjavljajo pradedni ljudje, da so bili najbolj bogate države na svetu je brez primere izraza časa, ko je izdal Mohamed sličen edikt in nikjer ni vzbudila ta zadeva večjega zanimanja kot v Angliji. Ko sem obiskal pred par meseci London, sem dobil naročilo, naj sestavim poročilo glede celega vprašanja prohibicije. To poročilo naj bi služilo kot vir informacij za socialne preučevalce v Angliji in moglo je, da so zaključili, do katerih sem prišel, v gotovi meri zanimivi tudi na tej strani Atlantika.

Prohibicija je brez dvoma najbolj drastična izmed vseh samovoljnih postav. Komaj je verjetno, da so možje, ki so sestavili ustavo, sploh kdaj domnevali, da bo vsebovala klavzulo kot je osemnajsti amandament, ki je, kakor hitro enkrat vpisan v dokument, — praktično nepreklicljiv. Vsi tisti, ki so moral najprej premočrati javno mnenje, ki je spravi lo do odredbo skozi. V južnih državah je brez dvoma veliko pripomoglo vprašanje barve. Razen tega pa so bile že dolgo časa protestantske cerkve ne le združene glede tega predmeta, temveč tudi močno organizirane. Vpliv višjih in nižjih fol je deloval v isti smeri. Čeprav ni povprečni salon po mojih mislih izjavljal slabšega vpliva kot ga izjavljajo naše angleške javne pivnice, ki vrše isti posel, so vendar salon prav posebno obsojali delodajalci. Ameriški prostosti je lastna tudi pravica razprave in lokalne opazije in vsled tega je ostalo vprašanje zmernosti živo v vseh mestih in državah Unije.

Čeprav je vojna pospešila prihod splošne narodne prohibicije, se je delala vendar že polagoma sušila že davno pred vojno. To vsaj je sklep, do katerega je prišel profesor Lindsay s Columbia vseučilišča v svojem članku, katerega je pripravil za prihodnjo izdajo angleške enciklopedije. Počasi, a gotovo so suhi trgali ozemlja iz rok mokrih in osemnajsti amandament ni v širšem smislu storil drugega kot naložil bolj gosto obdobjem ozemljem, posebno pa na iztoku, pravore, ki je bil že uveljavljen v manj razvitih delih države, — torej v pokrajinah, ki so pridobile na važnosti z vsakim seljenjem ljudi v kraje, kjer je bilo največ prostora.

Seveda sem čul tudi trditve, da je Antisalska liga vsilila ameriškimu narodu osemnajsti amandament; da uveljavlja ta amandament eno pravilo za bogate in njih dobro založenim kletmi, in drugo pravilo za uboge, katere se je oropalo celo njih nedolžnega piva in končno, da si ta amandament spravili skozi gotovi kapitalisti kot sredstvo, da si zagotovijo s tem industrialno uspešnost na stroške komforta svojih delavcev in kljub protestom Samuela Gompersa in Ameriške federacije dela.

Dejstvo, da so bile številne pivovarne v rokah ljudi, narodnost, zvezanih z deželo, s katero so bile Združene države v vojni in da so bili saloni v rokah ljudi, ki so pripadali dobro ugotovljenim skupinam državljanov, je v marsikaterih krogih ustvarilo predsodek proti industriji z opojnimi pijačami. Tudi ne vidna nobenega razloga za dvom, da je postala Antisalska liga mogočen faktor v predobah Kongresa v Washingtonu ter v posameznih državnih kapitolih.

Nikakih sredstev nimam na razpolago za presojo, če je Antisalska liga vedno ali nevedno vršila svojo politiko, a življenje sploh je že samoposelji grd in neveden boj za obstanek. Važno vprašanje za socialnega raziskovalca pa ni toliko kaj kot taka, temveč sile, ki stojijo za njo. Zakaj je Antisalska liga tako mogočna? Prišel sem do prepričanja, da ni temelj njene avtoritete kapital, protinernišk ali protisocialno razpoloženje ali celo protestantizem, — temveč, da so temelj ligine moči ženske. Osemnajsti amandament, ki je uveljavil prohibicijo in devetnajsti amandament, ki je dal ženskam volilno pravico, sta bila dva dogodka, ki sta šla roko v roki. Kot državljanske so ženske Združ. držav v prvi vrsti zahtevale, da ne sme biti nobene zakonodaje brez njih glasov, in drugič, da se ne sme trpeti nobene stvari, ki bi po njih mnenju škodovala domačemu dobrobitu. V Angliji bo šla ženska v javno pivnico ali celo služila tam kot natakarica. V Združenih državah pa je bil salon možka naprava in iz tega vzroka se tudi ni mogel upirati posledicam sovzgoje. Bojna sekira Mrs. Carrie Nation je bila simbolna za veliko število vplivov, prihajajočih iz doma, urada in tvornice in končna posledica je bila, da so se ženske izrekle preje za kino-gledišče, ki je dostopno obema spoloma kot pa za salon, kjer se je zabaval le možki, pogosto na stroške ženske. Nobene države ni na svetu, kjer bi bile ženske deležne take pozornosti kot v Združenih državah. Dočim so drugod mogoče revice, so v Združenih državah kraljeve.

Ko je bil osemnajsti amandament uveljavljen, ni preostajalo nič drugega kot izvesti ga. Očitno je bilo dosti takih, ki so pričakovali da bo Najvišje sodišče priskočilo na pomoč s kakimi jurističnimi tehtnostmi in da se bo na ta način ublažilo bližajočo se sušo. Nekateri so tudi upali, da bodo mogle mokre države zahtevati zase referendum in da bodo mogle sprejeti manj stroge meje glede alkoholne vsebine pijače. Razsodbe Najvišjega sodišča pa so pokazale, da je stal ta tribunal na stališču, da je narod Združ. držav vedel, kaj dela, ko je sprejel osemnajsti amandament ali pa v vsakem slučaju, da mora sam nositi posledice, če ni vedel, kaj da dela. Ni bila naloga sodnikov, popraviti ali navdušenje ali nemarnost volilcev. Najvišje sodišče je v glavnem vzdržalo avtoriteto kongresa, da po svoji razlaga amandament in avtoriteto zveznih oblasti, da ga izvedejo.

Volsteadova postava, poselno, ker je bila sprejeta preko veta predsednika Wilsona, je bila od prvega početka odločno kretanja v prilogi strogi izvedbi prohibicije. Dosti dokazov je, da so nekateri kongresniki, ki so sami vključevali pijačo med svoje najvišje luksurijskosti, glasovali proti temu, da bi prišla pijača v roke naroda kot takega. Očitno je njih stališče kazalo to, ker so smatrali za javno mnenje, ne pa njih lastnih osebnih navad in nagibov. V novembru leta 1920 so se vršile splošne volitve. Pri tem je bilo znano, da ni imela nobena izmed večjih strank v svojem programu točke, ki bi se zavzemala za lahka vina in pivo. Še bolj znano pa je, da je novi kongres v jeseni preteklega leta še ojačal Volsteadovo postavo z zelo važnimi posameznostmi. Suhi tržijo, da je njih stvar lahko bolj močno zaharikirana v Kapitolu kot je bila kdaj poprej in če moremo verjeti kongresnim zapisnikom, je ta njih trditve tudi upravičena.

V obširnih ozemljih, kot naprimer v Kansasu, ki je bil suh že petdeset let, je narodna prohibicija le pomagala oblastim pri izključitju pijače, že preje prepovedane. V vsakem mestu, okraju ali državi je očitno, da je tem lažje ohraniti ta ali oni okraj suhim bolj suha je oklica. Številni Evropejci, ki obiščejo le iztočne države, si vsled tega ustvarijo le preveč omejen pojmovni gleda prohibicije. Gostoljubno se jih sprejme v hišah, kjer so še vedno ne-izčrpane kleti in ko se vrnejo v Evropo, izjavljajo, da vsakdo lahko dobi v Ameriki pijačo, če le hoče. Moje lastno naziranje pa je, da ni nobena odredba dosti vredna, ki ne obsega cele države.

V preteklosti so obstajale štiri metode zauživanja opojnih in nar-

domnevali ter je gotova stvar, da ne more biti nobene primere med obsegom kuhanja piva v privatnih domovih ter prejšnjim obsegom produkcije piva od strani visoko organizirane, uspešno zvedene in postavno dovoljene industrije. Kuhanje piva doma pa ima tudi svoje težkoče. Tozadevna naloga je poverjena ženi in ravno žena je bila, ki je vedno podpirala prohibicijo.

V deželi, tako polni podjetnosti kot so Združene države, je bilo neizogibno, da se bo oglaševalo in prodajalo material za kuhanje piva v privatnih hišah. Tako kuhanje pa je nepostavno in če lo šlo naprej, ko bo izginil prvi čar novosti, bo kongres gotovo sprejel zakonodajo proti nabavi takih zmesi. Moje mnenje je, da se je to stvar v veliki meri pretiravalo, in da je na vsak način le začasna važnost. Jaz seveda govorim s stališča angleškega opazovalca, ki mora primerjati položaj z onim v svoji lastni deželi, kjer je stotisoč licen za prodajanje pijače za štirideset milijonov ljudi. Sprito tega dejstva je kuhanje v privatnih domovih v Združenih državah le slikovita podrobnost v položaju, ki se je razvil. Da se nekatere družine zabavajo na tak način, je verjetno. Za se namenoma na ta način zastrupljajo, je tudi mogoče, a če bi se ta ravada razvila v bodočih letih, se mi zdi malo verjetno.

Glede vina hočem reči, da je to nadaljna podrobnost. Čeprav krožijo zanimive povesti o alkoholnih bučah v Californiji in o drugih takih zvižajah, je vendar ugotovljeno dejstvo, da se v Združenih državah ne izdeluje več vina v smislu industrije, kot na Portugalskem ali v Franciji. — Nekaj hišnih gospodinj je imelo navado že leta in leta pripravljati svoje pijače, a v splošnem je mogoče dobiti dobro vino le s pomočjo uvoza iz Evrope. Ta uvoz pa je nepostaven, razen v verske ali medicinske svrhe. Mogoče je, da je bilo opaziti nekaj kršenj postav v tem pogledu, a nova postava prepoveduje nadaljni import s permitom, dokler ne bodo obstoječe zaloge v skladiščih izčrpane. Glasi se, da je leta 1920 Francija eksportirala osem milijonov steklenic šampanjca v Anglijo, v Združene države, ki imajo več kot dvakrat tako število prebivalstva, pa je eksportirala le 285.000 steklenic. Na ta način bi dobil vsak Amerikaneec povprečno v 286 letih po eno steklenico šampanjca.

Glede omamljivih sredstev je težko dobiti splošne in zanesljive statistike. Nobenega dvoma ne more biti, da so Združene države dežela, kjer se splošno oglašča in uporablja patentne medicine. L. 1919, pred uveljavljenjem osemnajstega amandamenta, se je dvignilo velik hrup glede zauživanja narkotičnih sredstev. Tedaj se je glasila, da je v 48 državah približno en milijon ljudi, ki so žrtve teh strupov ter se je tudi navedlo vzemirjive številke glede množin opija in drugih narkotičnih sredstev, katere se je baje zaužilo. Te številke je objavil komitej zakladniškega urada a so izgubile precej svoje vrednosti tekom dejanske preizkušnje. Nadaljne preiskave so dokazale, da je ta strast precej enako razdeljena med moške in ženske in da se pojavlja posebno pri mladih ljudeh.

Ne morem najti nobenega dokaza in komaj kako resno trditve da je pomanjkanje pijače pogosto kako večje število ljudi v narkotičnih sredstev. Poročila iz posameznih držav si do gotove meje nasprotujejo, vendar pa je jasno, da je nevarnost narkotičnih sredstev največja v velikih mestih, kjer je tudi nevarnost alkoholizma največja, kar kaže, da niso narkotična sredstva in pijača tekmeči, temveč zaveznički.

Uspeh ali izjalovljenje prohibicije ni odvisno niti od piva, niti od vina in tudi ne od narkotičnih sredstev, temveč od žgane pijače. Če so se ljudje odvrnili od piva le v namenu, da zauživajo žganje in poleg tega še slabo žganje, bo storila reforma več slabega kot pa dobrega.

Trditve, da je bilo opaziti povečanje zauživanja opojnih pijač je po mojem mnenju vse prej kot verjetna. Največ, kar se more reči, je to, da se zauživanja take pijače ni moglo iztebiti v gotovih okrajih in da se je tudi kakovost žgane pijače poslabšala. Na kratko receno predstavljajo obseg "hoothea", ki stee po človeških grlih v Združenih državah,

Amerikanci kot izvedenci v tujih jezikih.

Poroča Fitzhugh L. Minnegerode.

Precej splošno soglašamo v tem, da so Amerikanci kot narod najslabši lingvisti ali jezikoslovci na svetu, a kadar pride do naših osebnih ocen, vzamemo stvar seveda s povsem drugačnega stališča. Vsak izmed nas je precej trdno prepričan, da je po majhnem naporu zmožen govoriti v jezikih vseh drugih ljudi, če ne v jeziku angeljev samih. Lahkote je nabrati vzgleda te naše samoprevare, da namreč lahko govorimo s tujcem v njegovem lastnem jeziku in da ga v tem jeziku celo prekosimo. Amerikaneec, ki se mudi v inozemstvu, govori lahko katerikoli jezik, ki mu pride pred oči. Če nas ubogi domačin ali človek dotične države le s težavo razume ali sploh ne, potem pomilujemo njegovo nevednost in nepoznavanje njegovega lastnega materinskega jezika. Niti na misel nam ne pride, da se nismo mogoče mi sami kristalno čisto izrazili v dotičnem jeziku. Jaz osebno poznam celo majhno armado Amerikancev, ki so trdno uverjeni, da bi predstavljali najbolj uspešne in stvarne tolače, če bi se enkrat prišlo do zmešnjave jezikov, kot ob priliki Brindell stavke ali grajevanja babilonskega stolpa. Ti ljudje bi spravi lo svoje jezike v tek in zadnji "son of a gun", ki bi nosil opoko na zadnje nadstropje tega visokega poslopja, o katerem govorijo Biblija, bi se vrnil na delo in popolnoma dobro razumel svoj posel. Ne smete namreč pozabiti, da znajo Amerikanci govoriti.

Pred par leti sem bil stacioniran pri dvanajstem kavalerskem polku Združenih držav v gotovem delu Texasa, ki se odlikuje pred vsemi drugimi po svojih moških in v kaktusu. V tem polku je bil neki korporal (kaplar), po imenu Thompson. Ta Thompson je vložil prošnjo, da se ga premešči k ne- kemu posebnemu krdelu, ki je čakalo tedaj na odhod na Filipinski otočje. V svoji prošnji je navedel, da govori španski povsem gladko in da so ga njegovi častniki pogosto porabili kot tolačca na Cubi. Nikake ovire ni bilo v celem tozadevnem postopanju in v primeru časa se je korporal Thompson oglašil k službi. Poveljni krdelu je rekel, ko se je oglašil korporal pri njem:

Je majhen drobce množine, ki je sikla po istih grlih v časih pred uveljavljenjem prohibicije. Za resničnost te domneve imamo neovrgljiv dokaz v velikanskem povisjanju cene te pijače. Čeprav je še par prostorov, ki so na široko odprti, je njih število majhno v primeru saloni in barami, ki so bile na razpolago v starih dneb — in sedaj se celo glasi, da se bodo agenti poslužili ustavnih povelj proti tem prostorom. — V listih ni videti nobenih oglasov za pijačo. Nikakoli lepki ne oglašajo najbolj priljubljenih vrst. — Etiketa na steklenici pa ne pove sedaj ničesar o vsebini. Dejstvo, da se zauživa nadomestila vsake vrste, med njimi prave strupene, kaže, kako redko je postalo pristno blago. Žgana pijača je prenehala biti stvar, ki je dostopna vsakemu ter postala vrednostni predmet. Sedaj se izplača banditu vdreti v klet svojega gospodarja.

Izvedel sem, da so na nekatere vseučilišče dijači pričeli piti žganje, na katero niso mogli misliti, dokler je bilo še postavno dovoljeno piti ga. Glasi se tudi da zauživajo deklice sedaj kar radi prepovedane cocktaile, ravno radi novosti stvari. Mislim, da je bil Mr. Ziegfeld, ki je rekel, da se je nezmerrost med plesalkami povečala izza uveljavljenja prohibicije, a stvar se je predložilo poroti žensk, ki je zavrgla to sodbu z osmimi glasovi proti štirim.

Glede gledišč hočem navesti le eno, odlično avtoriteto, namreč Mr. Belasca, ki je ves navdušen od delovanja prohibicije z ozirom na gledališča. On pravi, da je — prohibicija pomagala gledališčem tako pri blagajni, kakor glede kakovosti proizvajanja. Z ozirom na kino-industrijo smo doživeli pred kratkim mučno razočaranje a tudi v tem pogledu imamo pričevanja Mr. Griffitha, ki pravi, da nima noben kinopriigralec dosti izgledov na uspeh, če ne živi pod razbolj škrogim in špartanskim režimom. Kino-gledališča so razen tega tudi pomagala ubiti salon.

(Konec prihodnjic.)

— Korporal, slišal sem, da govorite španski zelo gladko in da ste služili na Cubi kot tolač.

Korporal se je vzravnal kot sveča, vrzel ven prsi za cel čevl in pol ter rekel:

— Da, gospod. Jaz govorim štiri različne jezike.

To je bila taktična napaka. Kapitan je bil že pogosto v stiku s številnimi takozvanimi ameriški lingvisti ter odvrnil vsled tega popustljivo:

— No, ne bo vam treba govoriti več kot en jezik in še od tega proketo malo!

Remiki na ljubo je treba reči, da se je korporal posluževal neke vrste španščine, katero je razumel edino on in da je govoril celo angleški s težavo. Njegovi jezikoslovni talenti so obstajali zgolj v domišljiji, a bil je trdno prepričan, da se lahko pojavi na tej ali oni strani velikega kitajskega zidu ter se razgovarja z enako lahkoto tako s Kitajci kot z Mongoli.

Eden mojih tovarišev-častnikov, ljubeznjiv dečko in zelo dober vojak, je po svojem povratku s Filipinov predložil svoje letno poročilo ter zaznamoval v primerini koloni, da govori španski in da zna tudi prevajati iz tega jezika.

To je bila zopet velika taktična zmota, čeprav je za marsikatero govorilo dobro razumljiva. Po dveh ali treh letih med španskogovorečim narodom pridemo mi vsi le preveč radi do zaključka, da mislimo in govorimo po španski. Vojndepartment je poslal kmalu nato temu španskemu učedlu vojaški dokument, katerega naj bi prevedel iz španščine na angleški. Dokument je prišel nazaj v department s informacijo, da ni dotični častnik nikjer trdil, v svojem poročilu, da razume francoski. V naslednjem letnem poročilu je vsled tega stavil v vse kolone, kjer se omenja tuje jezike, velik razločen: None (noben). — Posledica vsega tega pa je oficijelno pismo od generalnega adjutanta, v katerem je slednji prošil za informacije glede okoliščin, ki so dovedle dotičnega častnika do tega, da je v enem kratkem letu pozabil celo svojo španščino.

Na Filipinih govori narod več duceatov različnih narečij ali dialektov. Jasson Walling je bil jezikoslovec kot jih je najti le malo v deželi strica Sama. Govoril je Visajanski dialekt v Iloilo in Tagalog narečje v Batangasu. Bil je naravnost umetnik v izbiri primerne narečja. Vedno se je strogo držal starega gesla: — Kadar si v Rimu, se obnašaj kot Rimljan ter delaj kot delajo Rimljani. — Njegov princip je bil govoriti z vsemi ljudmi v njih domačem jeziku ali narečju.

Pozno nekega popoldne je poslal Jason svojega dečka po voz, kajti hoteli sva ujeti motorni čoln ob peti uri popoldne, ki naju bi prepeljal preko Guimaras ozime, da prisostvujeva nekim poslom v Camp Jossman. Naše stanovanje je bilo zadnje v mestu in preko njega ni bilo ničesar drugega o peščen rilec zemlje. Cesta se je vila po tem rilecu navzdol in nazaj. Lepo oblačena v svoje snežnobele uniforme sva stopila v kočijo. Jason je seveda hotel povedati vozniku, da se mora požuriti, da bova prišla še ob pravem času na pomol. To je bilo za njega igračka, kajti govoril je Visajanski dialekt.

— Lintio Natui, Isus levat, caballa cantananihan, isag dagupan, je rekel proti vozniku. Njegov obraz je bil strog in njegov glas preteč. Voznik je udaril po suhih rebrih ponija in v galopu smo odšli navzdol po cesti.

— Vapori, vapori, Puniet, vari mokasabuti! — je kričal Jason. Edina posledica tega so bili nadaljni udarci z bičem in povečana nagljava v napadno smer. Jaz sem se pričel zavedati dejstva, da bom zgrešil čoln in da bova kaznovana zaradi tega. Potrepal sem vsled tega voznika po ramenu ter mu rekel:

— Zavozi doli k čolnu in sicer tako hitro kot mogoče. — Mož je popolnoma dobro razumel ter se pokoril. Jason pa ni mogel vrjeti, da ne pozna ta človek niti svoje rojstnega narečja.

Amerikanci na Filipinih, v Honolulu in v Alaski, da ne poznajo Filipince, Havajce in Eskime v A-

Ulster.

Sporazum, ki ga je sklenila angleška vlada z Irco, je našel med slednjimi živahen odpor. Nasprotuje mu nič manj nego tretjina irskih poslancev, med njimi njihov dosedanj voditelj in "predsednik irske republike". Tem se zdi, da so irski zastopniki na pogajanjih preveč popustili, posebno glede Ulstra.

Mi smo že koj po prvih vesteh o sklenjenem sporazumu opozorili na to okolnost; saj so se v preteklosti skoro vedno pogajanja med nasprotnima strankama razbila na tem, da so Irco absolutno reklamirali zase Ulster, dočim so Ulstrovci ravno tako brezpogojno zahtevali, da ostanejo direktno z Anglijo.

Kaj pa je pravzaprav ta Ulster? Ulster se imenuje severni del irskega otoka; ima pretežno anglikansko, to je protestantovsko prebivalstvo, ki se šteje za Angleže in ne mara niti slišati o tem, da bi bilo irske narodnosti. Treba seveda pripomniti, da glavni del Irceev ne govori več irske, marveč angleške, dasi je pri tem neizprosen sovražnik Angležev, od katerih se razlikuje glavno po svoji katoliški veri, vrh tega pa po svoji zgodovini, po socialnem stanju in mentaliteti. Ulstrovci so v glavnem potomci angleških kolonistov, ki so se naselili na otoku za verskih bojev v Angliji, ko so Anglikanci in Kalvinci z vsemi sredstvi, tuji z razlaščenjem in nasilno kolonizacijo skušali iztebiti katolicizem.

Pa tudi Ulster sam ni morda homogeno angleški; imamo marveč tudi v njem krepko manjšino irsko orientiranega prebivalstva; že v neposredni bližini Belfaste, glavnega središča Ulstrovcev, so irska mesta.

Gospodarsko se Ulster razlikuje od prave Irske po tem, da je zelo industrialen, dočim je donalca vsa Irska z edino izjemo glavnega mesta in še nekaterih, a maloštevilnih večjih središč povsem poljedelska dežela. Tekom svoje borbe so Irce preglasili in izvajali boj kot zoper Angleže, niso marali prodajati svojih živilskih proizvodov Ulstru, in ne kupovati od njih industrijskih izdelkov. Toda v Belfastu so se temu bojkotu posmehovali, češ, naša industrija sploh ne reflektira na irski trg. Živila nam pa mnoge dežele, zlasti Danska, pošiljajo celo ceneje.

Ulstrovci so tudi očitni sinfeincom sovjetske tendence, republikanstvo in mržnjo do Anglije, zagovarjajoč nasproti temu v politiki monarhizem in absolutno zvestobo do Anglije, s katero hočejo ostati v čim tesnejši zvezi. Kajti oni se smatrajo kot del Anglije, ne kot del Velike Britanije.

Pod temi vidki si moremo dokaj dobro predstavljati, kako se bodo odločili Ulstrovci. Kakor znano, ima Ulster že svojo posebno vlado in poseben parlament, katerega je otvoril dne 22. junija t. l. angleški kralj ob veliki slovesnosti in med silnim navdušenjem, — dasi tudi ob veliki policijski zastraženosti z ozirom na možnosti sinfeinških nemirov. Takrat je izrazil kralj željo, da bi mogel kmalu z enako slovesnostjo otvoriti tudi parlament v južni Irski, in da bi nato po doseženem sporazumu delovali južna in severna Irska v skupni slogi in miru. Na drugi strani so ulsterski voditelji koncedirali v skrajnem slučaju nek skupen svet za celo geografsko Irsko, v katerega bi tudi oni poslali svoje delegate. Kakor pa je videti, jim daje najnovejši sporazum tudi v tem oziru preste roke. Stališče historične Irske tedaj ne bo obveljalo.

Potemtakem bomo imeli v Evropi poseben Irski dominion, dočim se bodo dali Ulstrovci zastopati v angleški zbornici, dasi bodo imeli obsežno avtonomijo.

("Jutro").

laski niti svojega lastnega jezika nekega francoskega admirala in pa predstavljajo le najhujšo peščico njegov štab, ko je dospela v Ancon v primeru z milijonom ameriških fantov, ki so bili trdno prepričani, da ne razume narod lepe Francije niti najbolj enostavnih ugovoril v njegovem lastnem materinskem jeziku. Walter Guthrie, ki je služil tako v angleški kot v ameriški armadi tekom vojne, je bil prav tako tipičen Francoz kot je evet lilije. (Lilija je bila v grbu francoskih burbonskih kraljev.) Ta dečko je komaj kdaj govoril angleški. Francoščina je bila zanj kot požirek žganja za pijanca. Govoril je francoski naprej, nazaj in postrani. Mi vsi pa smo ga zavidali.

Walter je objavil nekega dne, da ga je povabil na kosilo francoski učitelj, ki je imel precej čedno hčerko. Taka je v Franciji nagrada za človeka, ki govori jezik nekega večera je prišel neki francoski major s svojim bataljonom, da stopi na moje mesto. Nekaj časa ava se razgovarjala v njegovem krasnem domačem jeziku. Številna vprašanja je stavil in na številna sem odgovoril. "Konečno pa me je vprašal, koliko patrolj sem poslal ven. Čudne stvari so se pripetile, a jaz nisem mogel domnati, kaj da misli. Domneval sem, da povprašuje po petroleju za njegov avtomobil. Vsled tega sem odgovoril: — Štiri galone. — Lahko si predstavljate mojo zadrego vspricho smešnosti položaja, v katerega sem prišel.

— Parlez vous français? (Ali znate govoriti po francoski?) To je bil govor, na temelju katerega naj bi se Francoz počutil popolnoma domačim v naši sredi. Jaz vem seveda, da napravijo celo oni, ki znajo prilično dobro francoski, napake. Jaz sem poveleval sekijski fronte v Vogezih nekega večera je prišel neki francoski major s svojim bataljonom, da stopi na moje mesto. Nekaj časa ava se razgovarjala v njegovem krasnem domačem jeziku. Številna vprašanja je stavil in na številna sem odgovoril. "Konečno pa me je vprašal, koliko patrolj sem poslal ven. Čudne stvari so se pripetile, a jaz nisem mogel domnati, kaj da misli. Domneval sem, da povprašuje po petroleju za njegov avtomobil. Vsled tega sem odgovoril: — Štiri galone. — Lahko si predstavljate mojo zadrego vspricho smešnosti položaja, v katerega sem prišel.

Francoski so se seveda kaj hitro prilagodili številnim našim jezikoslovnim slabostim. Poroča se, da je lahko dobil Freddie Bull, ki je poveleval nekemu bataljonu slavnih Buffaloes, krožnik jaje v katerikoli francoski kavarni ali restavraciji s tem, da je prišel lajati: — Woof, woof, woof. — Njegov izgovor je bil skoro perfekten. (Jajce se pravi po francoski "oeuf".)

Zakaj pa bi se ne čutili domačim v kateremkoli jeziku? Več jezikov lahko čujemo tekom ene same crap igre v kakem kotičku Bleeker Streeta v New Yorku gaskarska ali Patagonija, kot pa nanes slučaj in potreba. Če po svetu Lige narodov. Mi smo narod številnih jezikov. Mi izdajamo li-

besede iz jezika kakega drugega človeka, se bomo poslužili tega ob prvi priliki, ki se nam bo nudila. Niti omeniti ni treba, da se pri tem pogosto grdo osmešimo. Pri- poveduje se povest o nekem morariškem častniku, ki je bil eden izmed številnih ameriških častnikov, določeni, da sprejmejo ne- drugo stvar.

Članek Mr. Blokeja.

Mark Twain.

Pozno sredi je vstopil v urad, v katerem smo nameščeni, kot drugi uradniki, naš cenjeni prijatelj dr. John William Bloke iz Virginije, z obličjem, na katerem je bilo čitati globoko in pretresljivo bol, položil spoštljivo in s težkim vzdihom na mizo nastopni članek in odkorakal počasi ven. Pri vratih se je za trenutek ustavil, očividno borec se, svoja čustva, toliko obvladati, da bi mogel govoriti; potem pa je pokimal z glavo proti svojem rokopisu in izpregovoril z onemoglim glasom: — Prijatelj moj — ah, kako strašno! — in iz oči so mu privrele solze. Bili smo tako ginjeni radi njegove bolesti, da smo se šele tedaj spomnili, poklicati ga nazaj in ga potolažiti, ko je bil že proč in je bilo prepozno. List se je že tiskal, toda ker smo vedeli, da polaga naš prijatelj važnost na to, da se članek tiskne in ker smo si laskali z nado, da bo priobčen članek dalo njegovemu užaloščenemu srečo tožno zadoščenje, smo prekinili tiskanje in vstavili v svoje razpredelce:

„Strašna nesreča“ — Ko je sredi, nekako ob šestih, Mr. William Schuyler, star in spoštovan meščan v South Parku, zapustil svoje stanovanje, da se napoti v mesto, kakršno navado je imel že dolgo let, izvešči kratek čas — spomladi leta 1850, ko je moral ležati v postelji vsled rane, ki jo je staknil, ko je poskušal zadržati pobeglega konja, ko se je ne premišljeno postavil v njegov vodni razor, mahal z rokami in klical, kar bi, ako bi se zgodilo le trenutek prej, živel nedvomno še bolj zbežalo, namesto da bi ga v teku ustavilo, dasi je bilo zanj samega dovolj usodno ter je bilo še žalostnejše in strašnejše radi razvoznosti njegove tašče, ki je stala poleg in opazovala žalostni dogodek, ni nič manj najmanj verjetno, da ne rečemo gotovo, da je pri tem, ko se je zgodila nesreča, gledala na drugo stran, — ker v splošnem ni bila živahne narave, temveč nasprotno, kakor je baje izjavila njena lastna mati, ki ni več re živ, temveč je, polna upanja na veselo vstajenje, umrla pred več nego tremi leti, stara oseminšestdeset let, kot dobra kristjana, brez zlobe in imetja, ker je leta 1849 umrla ogenj vse, kar je imela na svetu. A tako je življenje. Naj nam služi ta resna dogodba v svarilo in prizadevanje si, tako živeti, da bomo, ko pride smrt, to mogli storiti. Položimo roko na srce in obljubimo svečano in iskreno, da se bomo od te ure dalje ogibali opojne čaše.“ — (Izvirno poročilo „California“).

Tu je bil glavni urednik, napravil je vražji kraval, si pulil las, razmetaval pohištvo in me opsoval kakor paglavca. Kadar koli mi župa list za pol ure, me spetle na levo budalo, ki pride, ali prvi norec, na katerega naletim. In ta grozoviti članek Mr. Blokeja, je rekel, je le skrupulo strašnega čenčanja, in da v njem ni nobene misli, da nima zmisla, da se iz njega ničesar ne razvidi, in da nikakor ni bilo potrebno, prekiniti tiskanje in ga sprejeti v list.

To ima človek od tega, če je predobro. Ako bi bil jaz tako neprijazen in brežguten, kakor so gotovi ljudje, bi bil Mr. Blokeja dejal, da njegovega poročila v tako pozni uri ne sprejemam; toda ne, njegovo žalostno sopljanje je ganilo moje srce in željno sem zagrabil priliko, storiti kaj, da olajšam njegovo bol. Njegovega članka niti nisem prečital, da bi vedel, ali ni morda kaj v redu, temveč urno sem prepisal par uvodnih besed in nesel članek v tiskarno. In kaj mi je prinesla moja dobrota? Nič ko nevihto s psovskimi in kletvicami.

Sedaj sem ga prečital sam prečitali in videti, ali je dal povoda za vse to kričanje. In ako se to izkaže, da jih bo dopisnik že čul od mene.

Prečital sem ga in moram priznati, da je na prvi pogled nekam konfuzen. Pregledati pa ga hočem še enkrat.

Prečital sem ga še enkrat in vidi se mi v resnici doberšno bolj zmešan kakor kedaj.

Sedaj sem ga prečital petkrat toda če morem izluščiti iz njega misel, naj se imenujem Pepček.

Analize ne prenesem. V njem so stvari, ki jih sploh ne morem razumeti. Ne pove, kaj se je zgodilo z Williamom Schuylerjem. Pove o njem ravno dovolj, da se zanimamo za njegovo usodo, potem pa odneha. Kdo je pravzaprav ta William Schuyler in v katerem kraju South Parka je stanoval, in ako se je odpravil ob šestih v mesto, ali je sploh prišel tja, ali se mu je kaj zgodilo? Ali je on bitje, ki ga je zadel „strašna nesreča“? Z ozirom na skrbno navajanje podrobnosti, ki jih je opaziti v članku, se mi zdi, da bi se moralo več razvideti iz njega, kakor je to v resnici. Nasprotno pa je temen, in ne le temen, temveč popolnoma nerazumljiv. Ali je bila to, da si je Mr. Schuyler pred petnajstimi leti nogo zlomil ona „strašna nesreča“, ki je pahnila Mr. Blokeja v tako globoko žalost in ki je povzročila, da je prišel sem sredi noči in prekinil tisk dala pouči ljudi o dogodku? Ali je bila „strašna nesreča“ uničenje inetja Mr. Schuylerjeve tašče v starih časih? Ali je obstajala v turti te same oseba pred tremi leti? (Dasi nemara ni umrla po rezgodi.) Z eno besedo, v čem je obstajala ta „strašna nesreča“? Zakaj je stal oni bedasti osel — Schuyler, s kričanjem in gestikuliranjem v vednem razoru pobeglega konja, ako ga je hotel ustaviti? In kako za vruga, ga je mogel podreti konj, ki je bil že nemo?

Kaj naj si nazadnje vzamemo za „svarilo“? In v katerem oziru naj nam bo to čudovito poglavje, polno nepojmljivosti, „poučeno“? In predvsem, kaj ima s tem opravičiti „opojna časa“? Ni omejeno, da je Schuyler pil, ali da je bila njegova žena, ali da je bila njegova tašča, ali da je pl konj — čemu tedaj namigavanje na opojno časo? Zdelo se mi ej v resnici, da bi bil moral Mr. Bloke pustiti raje sam časo v miru, potem bi se ne ukvarjal toliko s tem nesrečnim dogodkom. Čital sem ta bedasti članek zopet in zopet, da se mi vrti v glavi. Toda kaj pametnega ne spravim iz njega. Zdi se mi, da se je res pripetila nesreča, a nemogoče je ugotoviti, kake vrste in kdo je imel pri tem škodo. Ne napravim rad, toda prisiljen sem Mr. Blokeja prositi, ako se komu izmed njegovih tovarišev zopet kaj pripeti, da pristavi potrebne pojasnilne opazke, da bom vedel, kakšna nesreča je bila in komu se je pripetila. Raje vidim, da umro vsi njegovi prijatelji, kakor da se še enkrat približam blaznosti s tem, da skušam najti zmisel drugega takega umotvora.

IZ DEŽELE SLONOV.

V angleški Indiji uporabljajo slone tudi za vožnjo topov vseh mogočih kalibrov. Ti sloni so tako izborni dreširani, da se na gozdnih znamenja sami postavijo v tri ali štirioglate formacije. Seveda se mnogokrat tudi zgodi, da se sloni nedežno pokoriti zapovedi svojih gospodarjev in so potem, ke je disciplina v vojski pač glavna stvar, kar najostreje kaznovani. O tej kazni je bilo predloženo vojnemu svetu sledeče poročilo:

Osemdeset slonov je dobilo ukaz, da se takoj razporede v vrste. Ko so se že razvrstili, je bil priveden neki slon pred ostale v težkih okovih. Baterijski častnik je stopil naprej in prečital sledeči odlok:

— Št. 37. Vojaški slon Sulejman je morda v slabem razpoloženju postopal grdo s svojim gonilem, s čemer je napravil škodo njemu in njegovi družini, a tudi državi, ki je morala plačati odškodnino. Vrh tega je nepokornost slona povzročila tudi nered v bateriji. Zato je obsojen na 20 udarcov s sulico, 12 dni pa ne dobi redne krme.

Med čitanjem je postal slon nervozen in je pričel pliskati skozi nos. Zdelo se je, kakor da razume vsako besedo obsodbe. Po razsodbi se je morala izvršiti kazn. Slonu so povežali noge, nato pa privedli 12 drugih slonov, ki so izvršili odredeno kazn. Siromašni slon se je sicer branil, toda zaman, ker ni mogel uteči. Ta pripovedka je lahko tudi izmišljena, a je vsekakor dobra. Angleški časopisi so jo servirali svojim bralcem kot jako resno stvar.

PO VRVI PREKO NIAGARE.

Slika nam kaže znano angleško komedijantko Miss Eleanoro, ki je izjavila, da bo meseca junija šla po napeti vrvi preko Niagarskih slapov. Stara je 17 let.

Komunistična graditev Rusije.

V praških „Narodnih listih“ priobčuje ruski pisatelj Aleksander Amfiteatrov svoje sijajno pisane in nad vse zanimive spomine iz Rusije. Amfiteatrov, ki je pobegnil šele pred kratkim časom iz Rusije, je odločen nasprotnik komunistov. Kljub temu pa ni mogoče odrekati njegovim spisom objektivnosti in visoke vrednosti, vsled česar hočemo priobčiti tudi mi v kratkih potezih njegov članek, naslovljen: „Kako graditi komunistično Rusijo?“

Pri neki slavnosti je proslavljali ruski pisatelj Gorki Ljenuina kot enega največjih ljudi, ki bo izpremenil vsu zemljo v smaragd (zelen dragulj). V resnici, primera je upravičena, kajti v Petrogradu raste trava na ulicah, in sicer tudi v nekdanj najbolj prometnih. Vse je v zelenju in Petrograd se vrača nazaj v čase svojega postanka. Toda še v nekem drugem oziru se vidi napredek. Ker je vse v zelenju, je prinesel nekdo zajec v Petrograd, in ker primanjkuje v mestu živeža, se je pričela kar vseprek gojiti zajčjereja, tako da je danes v Petrogradu več zajcev kot ljudi.

Da, doba graditve je v Rusiji! Neprijeto je samo to, da razpadajo hiše in da jih je čim dalje manj. Mislite, da je to slabo? Nikakor ne! „Pravda“, komunistično glasilo, piše namreč, da je prav, da razpadajo hiše, ker se nadomestijo vsaj z novimi hišami. In res so izdelali komunisti tudi že grandiozen načrt, kako bo izgledal novi paradižni Petrograd. Posebni oddelki bodo v mestu namenjani uradam, delavcem, tvojnicam, vojakom, sovjetskimi podjetjem, tujcem in tam daleč na kraju bo tudi poseben oddelak za meščane. Toda le-teh itak ne bo desti, ker kakor razpadajo hiše, tako izumirajo tudi meščani. Smrtnih primerov je toliko, da je postalo pokopavanje mrličev že nadloga. Zato so si zamislili komunisti nov in vzvišen načrt. Mrličje bodo sežigali, s čimer se bodo prihranile njive za poljedelstvo, bacili se bodo umrli in še vse polno drugih novih dobrot se bo doseglo, tako da bo v resnici nastopila nova doba.

In razpisali so natečaj za krematorij (peč, v kateri se sežigajo mrličji). Natečaja so se vdeležili trije ljudje: profesor arhitekt, kaznjeneec in inženjer. Prvo ceno je prisodil svet delavcev arhitektu zaradi lepšega, drugo pa kaznjencu, čigar načrt naj bi se tudi urenil. Toda nastalo je vprašanje, kdo naj načrt izvrši. In svet je imel sejo, ki je po svojem poteku naravnost zgrozovinska.

„Kdo naj zgradi krematorij?“ Sklep: „Tisti, ki je napravil načrt!“

Toda dotičnik je v ječi! Sklep: „Nič za to, ga izpustimo iz ječe!“

„Ampak zaprt je zaradi silno ogabnega umora in v ječi je za svaričen vzgled drugim, da tudi sovjetska vlada kaznuje zločine, čeprav niso političnega značaja!“

„Vseeno, pomilostimo ga!“

„Toda, kaj bodo dejali ljudje?“

„Nič! Zapremo namseto njega koga drugega in pravici bo zadoščeno!“

In tako se je tudi zgodilo. Morilec je pričel graditi krematorij. Toda že načrt sam je bil nemogoč in višek skrupulca, spričo česar tudi krematorij ni mogel postati drugačen. Toda krematorij so dogradili. Prišel je slavnostni dan, ko naj bi se sežgal prvi mrlič. Toda mrlič je bil gotovo velik antikomunist, ker ni ni hotel zgoriti; tudi potem ne, ko so uporabili ves električni tok, ki ga premore Petrograd, niso dosegli nič drugega, kakor da so mrliča opekli. Vendar pa je krematorij postavljen in to je glavno.

Taka je komunistična graditev Rusije!

Ruski list „Vozroždenje“ (preporod) prinaša statistiko ljudi, ki so bili med časom boljševistične grozovlade umorjeni. Številke so vzete iz uradnih podatkov. Tekom starih let je bilo umorjenih: 28 nadškofov in škofov, 1215 duhovnikov, 6575 učiteljev in profesorjev, 8800 zdravnikov, 54.650 oficirjev, 260.000 vojakov, 10.500 policijskih oficirjev, 355.250 duševnih in ročnih delavcev, 48.500 rožnikov, 192.350 tvojniških delavcev in 815.000 kmetov. Skupno torej 1 milijon 752 tisoč 868 ljudi!

Propadanje Carigrada.

Letna poročila carigradskega policijskega predsednika kažejo najbolj jasno, kako Carigrad od leta do leta propada. Zadnjih 13 let je zgorelo v Carigradu 1500 hiš, a nihče jih ni nanovo zgradil. Ker je mestna blagajna popolnoma prazna, ni niti misliti na popravne tehi. Mesto potrebuje nove moderne stroje za gašenje in mora vsled tega najeti zunanje posojilo pri kakšnem evropskem zavarovalnem društvu.

Niko Počivalnik, narodna žrtev.

F. Ž.

Gospoda Nika Počivalnika poznam osebno, zato ga z mirno vestjo in s polnim prepričanjem lahko kar najopoleje priporočam kot narodno žrtev. Vsem rodoljubnim društvom in korporacijam, katerim je dosedaj nedostajalo prilike, da s prenosom kosti ali kakorkoli proslave katerokoli narodno žrtev in tako udeležje in svetu razodenejo svoje kremenito in neustrašno mišljenje, eto jim gospoda Nika Počivalnika, narodno žrtev, prvovrstno in z vsestranskim jamstvom.

Gospod Niko Počivalnik naj mi oprosti, ali zdi se mi: ne bi bilo prav, zamolčati, da je takorekoč tudi pesnik. Tista je njegova:

„Lepše ni fare od svete Marjete, Kjerkoli je dekle, vsako ima dete.“

Ta pesnitev, v svojem bistvu nabožne vsebine, ima jako mnogo kritike, pa ji se gospod Niko Počivalnik katero doda. Pravi, da ne odneha, dokler ne bo pesniški obdelal vsega zbora svetnikov, kar jih je v Prutiki. Lep, izpodbuden in hvalevreden načrt!

Sedi gospod Počivalnik zvečer pri svoji četrtinki — jako zmeren je gospod, nikdar ne pije več hkratu kakor četrtinico — kar ga popade pesniški zanos, zgrabi svinčnik, zgrabi papir, že je za gledala bel dan nova kitica:

„Lepše ni fare od svetga Martina, Kjerkoli je dekle, vsako ima sina.“

Ali: „Lepše ni fare od svetega Joka Kjerkoli je dekle, vsako ima poba.“

Bil pa je gospod Niko Počivalnik njega dni uradnik. Mislim, da je bil pri vladi: do enajstih je sedel v kavarni, potem je šel v pisarno, ob opl ene pa je bil že pri obedu in je bil, kakor rečeno, jako zmeren gospod, hkratu ni pil nikdar več nego četrtinico.

Uradne ure od enajstih do pol ene so imeli njega dni: le pri vladi in je bil gospod Niko Počivalnik jako točen in sem se mu čudil: — nikdar se ni zakešnil k obedu.

Vendar se je zgodilo, da so ga niadega upokojili; rekli so, kaj ti z njim, ko jim v uradu dela le zgolj napotje.

Torej ako sploh ni bil hodil v pisarno, ampak iz kavarne naravnost k obedu, ne bil bi v napotje in vse bi bilo dobro in sijalo bi mu zadovoljstvo višjih in smejala se mu kariera. Ali je bil vzoren uradnik, trl in neizprosen napram sebi, točno izpolnjujoč mero svojih stanovskih dolžnosti — pa zato brec in hajdi v pokoj! Stvar se mi že tačas ni videla pravična. Kakšna pa je bila stvar pravzaprav, sem zvedel šele te zadnje dni.

Bilo je h koncu meseca, gostilna skoro brez gostov. Počivalnik mrk in tihi. Izpraznila se mu je četrt, izpraznila časa, tedaj se mu je izvil iz prsi globok vzdih. — O, domovina! — je dejal, — ti si kakor nov škorenj: lepa si za oko ali prizadevaš bolečine: —

Želja me je bila, ga potolažiti. Rad bi mu bil natočil iz svojega a nistem vedel, ali smem.

Rekel sem: — Gospod, razumvam vas in čutim z vami. Sramota za oblast, ki je tako vestno in delavno moč kakršna ste vi, pahnila v nezasuženi „pokoj!“

Pa se je zgodilo, česar nisem bil ni malo pričakoval kot odgovor na svoje tolažilne besede.

Sicer tako mirni in ljubeznivi Počivalnik je razjarjen planil kvišku, bliskale so mu oči, krillile so mu roke in sikal je vame: — Kdo je bil vesten? Kdo je bil delaven? Človek, vi me žalite!

Takega je nisem videl. In mu je v razburjenosti prišla v roke moja steklenica, da si je napolnil čašo. — Oprostite, zmotil sem se! Je dejal in zopet sedel.

Zemal je, povesil ustnice, in pričakoval umetnika, da mu sname bridko masko mrtvaških potez z minkotrpnega lica.

Umetnika ni bilo, pa je gospod Počivalnik zopet oživel. Izpil je in mi ponudil roko: — Brez zamere! Blag ste človek — verjamem; niste imeli namena, da me žalite, ko ste mi očitali vestnost in delavnost. Nego, vi me ne poznate, gospodine! Kakor me sploh ne pozna vesoljna domovina. O domovina, ti si kakor kipeč od mla sja si od medu, ali črevesa bole po tebi!

Dvigal je čašo in bil bi v zbe-

ganosti svoje duše pil iz prazne, da mu nisem v pravi čas natočil. — Oprostite! — je dejal. Po malem se mu je ublažil trpkost iz raz lica. — Gospodine, vedite, zapomnite si in si zahteite v svoje močgane: jaz nisem bil vesten, jaz nisem bil delaven!

In je pričel pripovedovati in čim dalje je pripovedoval, bolj mu je donel glas, bolj mu je zarlo lice. Ni mogel dovolj živo poudariti, da ni delal in ni, ko je bil uradnik. V pisarni da stoji star divan, ta divan naj se zasliši pod prisego, pa se bo videlo: ne bo se upal potrditi kaj drugega, nego da se on, Niko Počivalnik ni dotaknil dela, pa že prav nobenega! Sramota, če bi se ga bil! Za koga — vpraša — za koga — grohot peklenški!

O, saj drugi so delali! Verjetno ali neverjetno, našle so se sleve, ki so še popoldne čepele v uradu od petih do polsedmih, eden je celo domov jemal spise, osem debelih ur je delal za dan, poturica izdajalska!

On pa na tako, on, Niko Počivalnik komaj da je pobotnico pod pisal vsak mesec, to je bilo vse delo, kar bi mu ga mogli oponašati, drugega nič!

Zakaj nosil je v slovanskih svojih nedrih kakor v tajnostnem tabernaklu blaženi lik svobode. Verjel je s trdnim zaupanjem, da pride dan in nam reši narod izpod črnožolte tujčeve pete. Pa si je čiste ohranil roke od ee ka črnila in si je čisto ohranil zavest. Zdejai si je natočil sam in me je pričel tikati.

— Znaš, brate, kukavica mi lme, da sem bil vesten in da sem delal za črnožolto peto. O, kako bi bili vsi z mano enega srea, enih misli, davno prej bi se bila vojna končala s porazom ee ka pete. No in potem me je ee ka peta bacila v pokoj. Dobro je ukrenila, brate, dobro! Ta njen ukrep je moje mučeništvo, pa je ukrep nosi tudi takorekto upravna svedoča z žigom in pečatom o mojih zaslugah za ujedinjenje.

Prevezle so ga misli, roka s svinčnikom mu je zaigrala po robu časopisa. Okrepčal se je, prizanesljivo se je nasmehljaj in čital:

„Lepše ni fare od svetega Janža Kjerkoli je dekle, vsako ima pamža.“

Potem je nadaljeval svoje pripovedovanje:

Prišel je naš dan, osvanila nam je zlata svoboda. Joj meni — poturica z osemurnim delom na dan, z delom izdajalskim za ee ka črnožolto peto, je bil povlšan, ne na vislice, o ne, nego v peti činovni razred, vse druge šle ve so bile povlašene v šestega! Nika Počivalnika, bojevnika dobrovoljca za svobodni dan, se ni — spomnil nikdo, ostal je Niko Počivalnik, zaničevana in teptana — narodna žrtev. O domovina, ti si — ti si — karkoli, karkoli! — Zmajal je glavo in si zakril oči z roko, da ni videl, ko sem mu jadeniku nasul čašo.

Jaz ne vem — ni se ml zdel vse brez pameti, kaj je bil povedal. Dolgo vrsto let sva si bila znanca; zdaj ko mi je razodel skrito rano svojega srea, mi je postal prijatelj in brat.

Vprašal sem ga, ali ne bi mogel kaj storiti zanj — nisem brez stikov s časopisjem, morebiti bi se dala stvar upoliti. . .

Mahnil je z roko in se turobno nasmehljaj: — Jaz sem in ostanem narodna žrtev. —

Rekel sem, baš ker se je žrtvoval za narod, je narodu sveta dolžnost, da se svoji žrtvi izkaže hvaležnega. . .

Pil je, pomislil in izjavil, da je skromen človek in da mu ni za hrupna slavlja. Zato bi hvaležno, toda odločno odklonil slavnostno prenašanje kosti. Zlasti ko so takaka slavlja, združena s pogubnim trošenjem narodne imovine, kajti jim rada sledi ljudska veselica z vinskou poskušnjo in šaljivo loterijo. Pil je, pomislil in potem izjavil, da bi njegovemu čustvovanju bolje ustrezalo, ako bi se šlirom mile domovine zbiral pri spevki za ustanovo. Ta ustanova bi lahko za vse večne dni nosila ime „Nika Počivalnika ustanova svobode“. A uprava ustanove in razpolaganje z njo naj bi se poverila njemu. Zdi se mu, je dejal, da bi bila ta pot najdostojnejša, a tudi za društvo ali korporacijo ki bi se lotila stvari, najčastnejša. Še me je vprašal, kaj mislim in

Ameriški dolar.

„Jutro“ priobčuje sledeči članek:

Dolar spada med one valute, ki jih radi imenujemo zlate. Poleg dolarja vzamemo običajno še angleške funte in švicarske franke. Iz tečajev teh treh valut si vsakokrat lahko izračunamo povprečno zlato pariteto krone, oziroma dinarja. Zaradi tega ni vseeno, koliko notira dolar v Curihi ali pa na ostalih evropskih trgih, ker njegov višji tečaj vpliva neugodno na povprečni zlati tečaj dinarja.

Navzlic temu, da smatramo te valute toliko vredne v zlato, kakor kaže njihova nominalna vrednost, se vendar njihova notranja vrednost, kakor v mirnih časih, medseboj izpreminja po doseženih ali pričakovanih gospodarskih uspehih njihovih držav. Saj izpreminja celo suho zlato svojo vrednost napram drugim dobrinam.

Od zlatih valut je najinteresantnejši razvoj ameriškega dolarja, ki se tudi v Jugoslavijo zelo importira in ki predstavlja zaradi tega v devizni in valutni trgovini jugoslovanskih borz in bank važni kupijski objekt. Dolar je stal več kot eno leto na mednarodnih trgih visoko nad pariteto švicarskega franka. Leta 1920 je dosegel najvišjo notico 630 frankov za 1 dolar pri zlati pariteti 5.18. V teku mesecev pa se je ta visoki tečaj polagoma rušil in dosegel 6. decembra 5.19. Ta notica je sicer še za 0.01 švicarskega franka nad zlato pariteto. Vendar se smatra po vpoštevanju stroškov pri trgovinskih transakcijah, da stoji dolar že pod svojo zlato pariteto napram franku, ki je menda najvišje stoječa evropska (še ne cel svetovna) valuta. Dolarjev padec je povzročilo zmanjšanje evropskih obveznosti napram Ameriki. Ameriški izvoz je padel od meseca do meseca, kupovna moč Evrope je v Ameriki občutno manjša kakor leta 1920 in to je zmanjšalo povpraševanje po čeku New York.

Cena dolarja na Angleškem se je razvijala na isti način kakor v Švici. Iz enega zlatega funta se nakuje 4.866 zlatega dolarja. To število velja kot zlata pariteta. Najvišji dolarjev tečaj leta 1920 je bil \$3.20 za £1 (funt). Dolgo časa potem se je gibal med \$3.50 in \$3.60. Danes notira £1 (funt) že \$4.07 in se bliža dosti naglo zlati pariteti. Tudi razvoj sterlinga je znamenje, da ne zavzema Amerika v Evropi tako ugodnega gospodarskega stališča kakor leta 1920.

Za slučaj enakega razvoja v bodočnosti in pod pogojem vsaj stabilne vrednosti dinarja mora pasti dolarju cena tudi v Jugoslaviji.

Nazadovanje prebivalstva v Avstriji.

Z Dunaja se poroča: Po zadnjem ljudskem štetju ima Avstrija 6.131.545 prebivalcev. V primeri s prebivalstvom leta 1910 je moških manj za 263.591, žensk pa za 19.750.

ali je izključeno, da bi pri agrarni kaj kanilo zanj, recimo majhna graščina z gozdi in goricami? Oziroma kaj pravim, ali bi se mu ne dalo izposlovati v nagrado za zasluge kako mesto državnega podtajnika, takega na razpoložniju. . .

Odgovoril sem, da ne vem. — Odvisna je stvar od stranke, ki bo baš na krmilu.

Izjavil je, da z enako ljubeznivostjo objema vsi širno domovino in vse njene stranke, pa če je zastran graščina ali podtajniškega mesta treba, se tudi rad in takoj podpisuje za stranko katerokoli. Seveda, brez predujca, brez predujca. . . Toda ta vprašanja, je dejal, da še niso pereča, najprej naj govori narod.

Tako je: najprej naj govori narod!

Narod, pozvan si, torej govori! Svet zre vate.

In bodi omenjeno: društvo ali korporacija, ki bi se zavzela zanj počastiti jo hoče Niko Počivalnik s pesnitvijo. Bogme, pesnik po božji volji:

„Lepše ni fare od svetega Vida kjerkoli je dekle, nobena ni prida.

Lepše ni fare od svete Amalije, kar je deklet tam, vse so kahtnada“.

Friderik Gerstacekar:

Džunka.

Za Glas Naroda prevel A. Šabec.

(Nadaljevanje.)

— Škodovati? — se je muhal oficer, katerega je Moore sedaj že popolnoma zase pridobil, — jaz tudi mislim, da bi se nam večerja izborna prilegla.

— Čimprej bo kuhar pripravil, tem bolje, — je zaklical Moore v malajščini svojemu krmarju. Jaz sem sem danes strahovito lačen. — Je nato pristavil proti tujcem, — in isto mislim o svojih gostih. Če se hočeta potem po večerji menjavati v straži, tedaj je gospodom na razpolago spodaj moja zofa, ali pa bom dal na krovu privezati visoko mrežo.

— Izborno, — je zaklical Bolard, čigar zadnje neupanje je sedaj izgubil, — potem bi vas prosil za mrežo. Saj vam bo razumljivo, da sva v najinih okoliščinah prisiljena biti ova na krovu.

— Baš vsled tega sem vama stavil ta predlog. Toda sedaj k mizi, gospodje. Ravno kar vidim, — kako Čung ih, naš zastavni kuharski umetnik, študira in dela svoje eksperimente. Dovolite mi prosim samo za trenutek, da se odstranim ter grem po vino.

Oba Angeža sta vrgla še pogled po krovu, da se prepričata, če je vse v redu, potem pa odšla v kajuto, kjer je Ben Ali že spravljal svoje papirje v stran ter naredil prostor na mizi.

Moore pa je stal med tem spredaj pri drugih stopnicah, ki so vodile v prednji prostor ter govoril z neko temno postavo.

— Koliko časa je še do oseke, Eudah? — je vprašal z zamolklim glasom.

— Še polno uro, tuan, (gospod) — je odvrnil Malajec.

— In kaj praviš o vremenu? — Dobro — je odgovoril Malajec postaja svetlo. Še pred časom bomo imeli dovolj vetra.

— Ali je svetilka v redu? — Vse v redu in pripravljeno. Kdaj jo spustimo?

— Pri prvem zamašku šampanjske steklenice, katerega pokloste slisali. Čung ih naj ostane na stopnicah.

— Pa če prideta gor in kaj opazita?

— Nato nam ne preostane ničesar drugega kot sila, — je dejal Moore. Kakor hitro bo dano znamenje, vas pride šest od vas tih odzadaj ter se postavite desno in levo kajutnih stopnic. Prvega, ki bo hotel na krov, in kateremu bom zaklical: 'samo še en kozarec!' primete in zvezete. Si razumel?

— Ay, ay, — se je začel Malajec ter blisknil z očmi. — Če potem na fregati tudi kaj zapazijo, streljati vendar ne morejo na džunko, na kateri se nahajata njihova dva lastna oficirja, da nas pa njihovi čolni ne vjamejo, zato bomo pa mi skrbeli.

— Samo da ne bi čula, ko boste dvigali sidro. Če se ne bo to zgodilo zelo previdno, se bo cela ladja stresla, in oba oficirja sta preveč pomorščaka, da ne bi vedela, kaj to pomeni.

— Že dobro, — je odvrnil Malajec. — Bomo že poskrbeli, da bo šlo vse gladko od rok.

— Prav torej, — je dejal Moore, — toda sedaj je zadnji čas, da grem, da ne prišeta častnika kaj sumiti. Ali se lahko zanesem na te?

— Saj, tuan, — je odvrnil Malajec lakonski.

Moore ni nato ničesar več rekel. Poznal je dobro svojega človeka. Par minut pozneje je stopil s par steklenicami vina v rokah v kajuto, kjer sta gosta že čakala nanj.

Večerja je bila v tem trenutku servirana in tej so obrnili sedaj svojo pozornost. Moore je jedla pridno zalival, in celo Ben Ali, Arabec in musliman se je malo brugal za koranovo zapoved ter pridno pil. Pri takem vzgledu se tudi častnika nista dala dolgo prositi, vendar pa nista pila preveč. Poznala sta dobro odgovornost, katero sta prevzela ter nista pustila nobene pазljivosti v nmar pri najmanjšem ropotu na krovu.

Je stopil Bolard na stopnice, dvignil zgornji del telesa na krov in prisluškoval. Toda bilo ni ničesar; svetilka je visela na svojem mestu, krov je bil prazen, samo straža je hodila z enakomernimi koraki sem in tja.

Čudna izprememba se je med tem zgodila pri poprej tako resnem in molčečem Arabcu. Angle-

šine popolnoma zmožen, je sedaj vodil glavno besedo in poznalo se mu je, da ga je vino naredilo tako zgovornega. Pripraveval je o svojih interesantnih doživljajih in činih, in častnika sta ga z zanimanjem in napetostjo poslušala.

Preživel je skoraj že dvajset let na morju in poznal je obali vseh otokov v Arhipelu, bil je že od piratov napaden in oropan, vjet in zaprt od avstralskih divjakov, služil je na holandskih ladjah kot tolmač ter se udeležil vojne proti Angležem. Nato so ga Angleži poslali na Javo, kjer je ostal vse do tlej, dokler ni prišel otok spet v posest svojih prvotnih lastnikov in končno je prišel do zaključka, da se sam oprime trgovanja.

Večerja je bila skoraj končana in ura je med tem prešla hitro kot trenutek. Nato je obrnil Moore pogovor na neki parnik, ki se je že pred leti potopil na kitajski obali. Zadel je namreč, natočen z dragocnim indijskim blagom, na čer ter se še iste noči potopil. Le malo ljudi se je moglo rešiti, in Bolard je sam kakor je dejal, ob tisti priliki izgubil svojega očeta.

— Očeta ste izgubili? — je zaklical Arabec, ki je sedel na zofi ter kadil iz svoje pipe, a se pri tem besedah dvignil, — in ali je bil tudi on med tistimi nesrečniki, katere je usoda doletela v kajuti?

— Sam Bog ve, — je dejal Bolard ter vzdihnil. — Sicer pa je prežalostna povest, da bi jo zopet osveževal s spomini. — Toda jaz mislim, da mora knalu nastopiti oseka in da je čas, da pogledamo po svetilki.

— Sem že jaz dal tozadevno povelje, — je dejal Moore, ki je tudi vstrl, — in bom tudi sam pogledal, če je stvar v redu. Sicer pa se nam bo naznanilo, kadar bo prišla voda vpadati. Toda še nekaj — ali ni neki potapljač prišel na dan zlatih palč in denarja, ki se je nahajal na krovu one zaračunane?

— Mislim, da, — je dejal Bolard, in dotični človek je menda vsled groznih prizorov, ki jih je videl na potopljenem parniku, zmozel.

— Oni mož sedi pred vama, — je dejal mahoma Ben Ali, ki je postal naenkrat zelo resen. Njegova roka, ki je držala pipo, je omahnila, glava se je povesila in njegov pogled se je uprl z izrazom groze v kot kajure.

— Vi sami! — je zaklical Bolard, — je sedel na krovu, a bom-takoj spet tukaj.

— Jaz pa bom med tem nekaj oskrbel, — je rekel Moore, spremeljač oba častnika, — da nas vsaj tu doli ne bo stresala groza v Bataviji sem kupil nekaj steklenic šampanja, katerega bomo lani poskusili, če je pravi.

Ko so prispeli ti trije možje na krov, so se prepričali, da je še vse tako, kakor je bilo pred večerjo. Čeka je pričela prihajati, a zelo počasi. Veter je postal nekoliko močnejši ter je vel, kakor navadno ob tem letnem času, od severozhoda.

Moore je odprl srednjo odprtino ter izginil v luknji, da prinese šampanja. Bolard pa je šel med tem z drugim častnikom proti potopljenemu delu krova, vrgel je pogled na svetilko in drugega tja preko na fregato, nato pa je očasi odšel s svojim tovarišem proti stopnicam, ki so vodile v kajuto, v kateri sem bil izpuščen od potopljene ladje. Spodaj sem si moral seveda sam najti pot do kajute, in čeprav sem glasno pomolov precej natančno vedel, kje mi je iskati zlata in srebra je bilo zame vendar sila nevarno plaviti se proti temni kajuti. Naj mi tamkaj zmanjka sape in če ne morem hitro nazaj, sem izgubljen.

Poleg tega so mi že poprej rekli, da bom v notranjščini najbrž našel še par trupel, naj se torej, ko dospem doli, ne prestrašim. Pri sebi sem imel močno vrečo, ki je bila privezana za vrh, v katero naj bi dal, kar bi našel, nakar bi jo mormarji potegnili v čoln.

Obtežen v utežem in poln dobrih nadse sem se torej spustil v globočino, kajti, kakor veste, je zlato dober magnet, ki potegne človeka kamorkoli: na dno morja, v brezna in prepade. Vendar pa do takrat nisem vedel, da se vre za zlato lahko tudi v grob.

— V grob? — je ponovil Bolard.

— Čujte, — je dejal Arabec s tihih, skoraj šepetajočim glasom. — S potapljalnim svonom sem

— Posebno tukaj ne, — je pripomnil Moore, — kajti otok nam daje dovolj zavetja. Toda, pridite, Sir, šampanje itak ni dovolj mrzel, in čimprej ga izpijemo, — tembolje. Poleg tega pa sem sam radoveden glede Arabeeve povesti. Bil se je že nekoliko napil, samo spomin na oni dogodek ga je spet iztreznil. — Ne da bi se še kaj ogledal po krovu, je pri tleh beseдах stopil po stopnicah proti kajuti, oficirja sta mu sledila. Arabec je sedel še vedno tam, kjer je bil prej, ko sta častnika odšla na krov. Pipa mu je ugasila in izgledalo je, kot da ni opazil vstopivših ljudi.

— Steward! he, steward, druge kozarec! — je zaklical Moore na krov, ko je prej povabil svoja gosta, da naj sedeta. — No, Ben Ali, sedaj pa prišnite. Povest vam leži menda na sreč, in čimprej nam jo poveste, tembolje.

Čung ih je prinesel kozarec ter takoj odšel zopet iz kajute, Arabec pa je mahoma dvignil glavo. Toda, kakor bi se spomnil, jo je spet povesil, našel si je pipo ter rekel:

— Prav imate, prijatelji. Na sreč mi leži ta zgodba, pa je tudi dosti vzroka za to. Toda povest je kratka, in da vam prezenem čas, jo hočem povedati ter si še enkrat naslikati one podobe pred dušo. Čas, ki celi rane, je precej zacelil tudi moje, zato bom pričel.

— Sto vragov, — je vzkliknil častnik, ki je gledal radoveden na blede obraz Arabca, — vi govorite, kakor bi bili videli duhove. — Duhove? — je zaklical Arabec, — no čujte, in sedit.

— Takrat sem pričel, — je pričel Arabec, — ravno nazaj z Javo in sicer kot solastnik neke maledje, katero je neki moj rojak kupil v Bataviji. Dobiček, ki smo ga naredili na petu do Kantonu, je bil le majhen, kajti na potu nas je presenetil tajfun, ki nam je naredil mnoge škode, tako da smo morali šteti lepe denarje za popravilo ladje. Tedaj sem čul o potopljeni ladji ter da je na nji mnogo bogastva in da je lastnik dotičnega parnika, ki je prebival v Kantonu, obljubil lepo nagrado onemu, ki mu prinese na dan zlato in srebro, katero se je nahajalo na potopljeni ladji. Jaz sem bil že izza mladosti izborni plavač in potapljač. Pod vodo sem bil lahko dlje časa kakor katerikoli drugih tovarišev. Nagrada me je mikala in ker je ležala na potopljeni ladji v primeroma plitvi vodi, sem si bil precej gotov, da to podvzetje lahko z upanjem na uspeh poskusim.

Dočim je Arabec govoril, je segel Moore po zabojček smodk, ki je ležal na mizi, vzel iz njega smodko ter stopil proti kotu, da si jo nažge. Tamkaj je stal, od drugih neopažen, kompas in en sam pogled nanj, je zadostoval pomorščaku, da je vedel, da je plima prešla ter da je pričela oseka. Ladja se je pričela vrteči.

Postavil je svetilko nazaj na mizo, vzel steklenico šampanja ter jo odmahnil, da je zamašek z glasnim pokom zletel v strop.

Dočim je on natakala kozarec, je Ben Ali nadaljeval:

— Neki angleški čoln, preskrbljen z vsem potrebnim, me je pripeljal na lice mesta in tamkaj se mi videl, da mi veliko jabolko potopljenega čolna iznad vode. Bil je krassen dan in morje tako čisto, da je bilo iz čolna natančno videti položaj potopljene ladje. Angleži so imeli seboj potapljalni zvon, v katerem sem bil izpuščen od potopljene ladje. Spodaj sem si moral seveda sam najti pot do kajute, in čeprav sem glasno pomolov precej natančno vedel, kje mi je iskati zlata in srebra je bilo zame vendar sila nevarno plaviti se proti temni kajuti. Naj mi tamkaj zmanjka sape in če ne morem hitro nazaj, sem izgubljen.

Poleg tega so mi že poprej rekli, da bom v notranjščini najbrž našel še par trupel, naj se torej, ko dospem doli, ne prestrašim. Pri sebi sem imel močno vrečo, ki je bila privezana za vrh, v katero naj bi dal, kar bi našel, nakar bi jo mormarji potegnili v čoln.

Obtežen v utežem in poln dobrih nadse sem se torej spustil v globočino, kajti, kakor veste, je zlato dober magnet, ki potegne človeka kamorkoli: na dno morja, v brezna in prepade. Vendar pa do takrat nisem vedel, da se vre za zlato lahko tudi v grob.

— V grob? — je ponovil Bolard.

— Čujte, — je dejal Arabec s tihih, skoraj šepetajočim glasom. — S potapljalnim svonom sem

dospel prav lahko na krov, v bližino odprtine, ki je vodila v kajuto. Toda že tamkaj mi je zaplaval pot neko truplo, ki se je najbrž kod prišlo za obleko, ali pa je postalo lažje ter je plavalo na stopnicah. Premagal sem grozo, ki se me je polastila, prijel sem truplo ter je brez truda odstranil, nakar je truplo, oprečeno vseh zadržko, šimlo kvišku nalik zaračaku. Jaz se nisem ozrl za truplom, temveč stopil naglo na precej široke, toda ne previsoke stopnice, da čim bolj temeljito izkoristim svoj čas. Z velikim naporom sem odprl kajutna vrata, nakar sem od strahu in groze obstal, kajti ko je moj pogled prodrl polutemo, ki me je obdajala, sem opazil nekaj strašnega, kar je iz vseh kotov, od stropa, s tal in izpod mize buljilo vame.

Za trenutek je umolknil ter naslonil glavo na roke, kot bi hotel prepoditi misli, ki so se mu porajale. Končno se je spet vzravnil, izpil čašo, ki je stala pred njim na mizi, do dna, in počasi nadaljeval:

— Kar se ugledal, je bilo strašno. Cela kajuta je mrgolela človeških trupel, ki so se pričela, ko sem odprl vrata in je vsled tega voda zaplala, premikali. Takoj pred mano, pod mizo stisnjena, je čepela neka ženska, ki je, kakor bi prosila in čakala pomoči, dvigala proti meni glavo ter buljila vame s svojimi širokoodprtimi brezizraznimi očmi. Drugi, ki so se v svojem smrtnem boju oprijeli stolov, so iste še vedno trdno držali ter tvorili divje, strašne skupine. Najstrašnejše pa je bilo tesno nad mano ter se je skoraj dotikalo mojega obličja s svojimi mrzlimi udi. Neke ženska, ki je trdno držala svojega malega otroka v naročju ter dvoje mož, eden v uniformi, drugi v lahki ljudski obleki, so v pravem pomenu plaval pod stropom kajute. Roke in noge so jim visle mrtvo doli in pri valovanju vode so mi s svojimi nabuhlimi obrazi in širokoodprtimi očmi pošastno prikimali. Več nisem videl — bil sem blizu nezvesti ter vem samo to, da sem se z zadnjo močjo pripril do vrat in potem po stopnicah navzgor, k zraku, k luči.

Pol nezavesten sem prišel na površje, in ljudje v čolnu so me smatrali za mrtvega. Preteklo je precej časa, predno sem se odločil, še enkrat se potopiti ter obiskati oni strašno družbo.

Ko sem šel drugič doli, sem vsaj vedel, kaj mi je spodaj pričakovati, zato sem se samo v grozi obrnil vstran, ko mi pričeli mrtveci zopet kimati ter mahati s svojimi udi. Prišel sem iskati za zlato.

Vlomiti sem moral v neki zaboj, ki je stal v kajuti. Orodje sem imel seveda, toda nisem mogel vzdržati z rakom toliko časa, kolikor bi ga za to delo potreboval, in vrnil sem se nazaj v zvon. Sedemkrat sem torj na ta način vdrl v kajuto ter napolnil vreče, ki so jih na moje znamenje potegnili navzgor.

Ko sem prebil potem nekaj ur v čolnu na svežem zraku, kjer sem se tudi primerno okrepčal z jedjo in pijačo, sem se spustil osmiš navzdol, da vlomim še v kapitanovo pisalno mizo, v kateri se je nahajala večja vsota španskih dolarjev. Med kajuto in zofi je bil zagvozdjen stol, katerega je bilo treba najprej odstraniti. Stori se to hitro, ne da bi se ogledoval, ko je mahoma neka ženska, ki je ležala na zofi in katero je dotlej najbrž stol tiščal in zadrževal, vrgla svoje roke kvišku. Poln groze se obrnem proti njej, ko se mahoma cela dvigne in bulječ vame s svojimi strašnimi očmi, šine naravnost proti meni, iztegnajoč po meni rake.

To je bilo preveč za moje človeške živce — vsa kri mi je zaplala k sreč, spustil sem utež, ki sem ga držal v roki ter hotel planiti proti vratom, toda ker sem brez uteži postal lažji, me je voda dvignila ter pognala proti stropu, med tamkaj se zibajoča trupla — kamorkoli sem prijel, sem čutil teko mrtvice, in vsi ti so obrčali proti meni, kakor da me hočejo prijeti. Pri tem sem čutil, da mi pohaja zrak, smatral sem se že izgubljenim — mrtvec med mrtveci, tovariš tovarišev, in sam obup, ki se me je polastil, je toliko okrepil moje živce, da sem se z zadnjo močjo potopil pod mrtvece te dosegl vrata.

Jaz sem bil rešen, toda nobena sila sveta, nobeni zlati zakladi me ne bi mogli več pripraviti do tega, da bi jih šel v globino morja iskat. Angleži so mi ponudili polovico srebra, ki ga bom še

spravil na površje — obljubili so mi —

— Kaj je bilo to? — je prekinil tedaj Pawton Arabca ter skočil kvišku.

— Zdi se mi, kot da rožljajo verige sidra, — je dejal Bolard, ki se je tudi naglo dvignil, — ladja se je pričela možno zibati.

— Gotovo razpenjajo par jader, — je menil mirno Moore ter pri tem izlova poln čaše.

— Gospodje se menda vendar ne boje morske bolezni?

— Bolard ni na to ničesar odgovoril. Z dvema skokoma je bil na stopnicah, ne da bi bil od tamkaj skritih Malajcev oviran, in tedaj je opazil v svoj strah, da drči džunka z veliko naglico, gnana od vetra, ki se je upiral v glavno razvito jadro, proti visokemu morju.

— Izdajal! — je zakričal mladi mož ter je iztrgal izza pasa pištole in jo izstrelil v zrak. — Izdajal! kje je signalna luč?

(Dolge prihodnjice)

NAŠIM NAROČNIKOM

“GLAS NARODA” je stopil v svoje trideseto leto. To je velik uspeh za slovenski list v Ameriki. Kjer je vse tako silno nestalno in odvisno od razmer.

Doba tridesetih let je najboljšje jamstvo, da je list dober, splošno priljubljen in splošno razširjen.

Za vse svoje dosežene uspehe se ima v prvi vrsti zahvaliti zvestim naročnikom in izpolnjevanju gesla, ki si ga je zastavil takoj ob pričetku: Vse za korist slovenskega delavskega naroda v Ameriki.

“GLAS NARODA” ne pripada nobeni stranki.

On hvali vse, kar ima ta ali ona stranka dobrega na sebi in graja vse, kar ima slabega.

Ti nazori so mu omogočili obstoj do današnjega dne. In ker bodo tudi zanjeprej njegova volja sila, mu je obstoj zagotovljen.

Da se bo mogel list obdržati na višini kot je sedaj in da se bo še višje povzpeli, je naloga vsakega naročnika, da v polni meri zadošči svojim dolžnostim.

Naročnina za list stane:

Za celo leto velja list za Ameriko in Canada \$6.00

Za pol leta \$3.00

Za četrt leta \$1.50

Za New York za celo leto \$7.00

Za pol leta \$3.50

Za inozemstvo za celo leto \$7.00

Za pol leta \$3.50

Kdor pošlje celoletno naročnino, ima to prednost, da dobi v dar dve zanimivi knjigi “Vdova Leruž” in “Peter Zgaga”.

Sicer stane ta knjigi \$1.50.

Vsem, ki so obnovili celoletno naročnino, smo začeli večeraj pošiljati knjige.

Ker je zaloga teh dveh knjig precej omejena, obnovite celoletno naročnino takoj, da ju boste dobili.

Vsak naj stori prejkomogoče svojjo dolžnost, da bomo tudi mi zamogli zadošiti svojim.

Uprava “Glas Naroda”.

ADVERTISEMENTS

Rad bi izvedel za naslov GEO. DRŽAJA in JOE MUCA. Prvi je nekje v Coloradu, drugi pa v Utah. Cenjene rojake prosim, če kateri ve za njun naslov, da mi ga blagovoli naznaniti, ali naj se sama oglasita na naslov: John Mrak, P. O. Box 527, Cleveland, Ohio. (24-26-1)

SLAMNIKARICE

izvežane na “box” in malih starih, se iščejo. Stalno delo.

NEW ENGLAND PANAMA HAT CO.

14 Smith Street, Brooklyn, N. Y.

BOLGARSKI KEVNI ČAJ.

Na milijone jih rabi ta čaj, da odstrani prehlade, vnetja, kašelj, predno greb spet. Pomaga prebavi, slabemu želodcu, ledicam in čisti kri. Vprašajte lekarnarja, ali po pošti za varovanje, 1 velika družinska škatla \$1.25, 3 škatle \$3.15 ali 6 za \$5.25. Navedi Marvel Foodstuffs Company, Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Omejite prehlad. Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pristajni boji z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izognete, če dobite prava zdravila.

Severa's Cough Balsam

(Severa's Balsam zaper kašelj) jed-pomora pri navadnem kašlju, pomiri bronhialna vnetja, popravi prebave, omogoča red in olajšava dihanje. Cena 25c in 50c.

Severa's Cold and Grip Tablets (Severovi Tableti zoper prehlad in gripe) ustavijo prehlad pradne se razvije. Cena 30 centov. Po vseh lekarnah.

Ali ste dobili iz Severovega Almanaha za leto 1922? Dobite ga zastonj pri svojem lekarju ali pa direktno od

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Globoko potrtega srea naznanjamo sorodnikom, znanec in prijateljem, da nam je neizprosna smrt dne 18. decembra 1921 odvzela ljubega brata oziroma svaka

RUDOLFA MARIN.

Pogreb se je vršil dne 20. dec. iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 6, Ljubljana.

Tem potom se iskreno zahvaljujemo gospej Mici Paučnik, katera ga je tolažila in mu stregla ob zadnji uri.

Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin. Svetila mu večna luč!

Pavlina Rojanc, Štefanija Lindeman in Amalija Marin, sestre. Franc in Janez Marin, brata. Josip Rojanc in Henrik Lindeman, svaka.

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE

Angleško-slovenski slovar — Dr. Kern \$5.00

Slovensko angleški slovar — 1.50

Slovensko-angleška slovna — 1.50

Nemško angleški tohor — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

Praktični računar — 1.50

